Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 266 | Łódź Wtorek, 17 listopada 1931 r. | נייַנטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג ז׳ כסלו תרצ״ב | № 266

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 71־224

לאדזער יודישע קהלה

דריקט אויס איהר עמפערונג געגען די אנטי־יודישע עקסצעסען

די רעגירונגס־פאקטארען האבען ארויסגעוויזען א סך ענערגיע און גוטען ווילען ביים אויסראטען די שעדליכע אנטי־יודישע אגיטאציע

רעזאלוציע פון דער קהל״ה־פערוואלטונג

נעכטען אין אוונט איז פארגעקומען א זיצונג פון דער קהלה פערוואלטונג.

עס איז אנגענומען געווארן דער דרינגענדער פארשלאג פון פרעזעס דעפ. מינצבערג וועגען די אנטי־יודישע עקסצעסען

אין דער רעזאלוציע ווערט געזאגט:

די פערוואלטונג פון דער יודישער קהלה אין לאדז דריקט אויס איהר טיפסטער עמפערונג געגען די בארבארישע אנטיסעמיטישע מעטאדען פון די פערבלענדעטע פארטיי־לייט, וואס העצען צוליב זייערע העסליכע צוועקען, די פוילישע אקאדעמישע יוגענד, זייען שנאה צווישען דער געזעלשאפט און זענען גורם צו פערברעכערישע אנפאלען אויפ׳ן לעבען און האב פון דער יודישער בעפעלקערונג.

די קהלה־פערוואלטונג שטעלט פעסט, אז די רעגירונגס־פאקטארען האבען ארויסגעוויזען א סך ענערגיע און גוטען ווילען ביים דערשטיקען די עקסצעסען און ביים אויסראטען די שעדליכע אנטי־יודישע אגיטאציע. עס איז בלויז צו בעדויערען, וואס די אנפיהרענדע ארגאנען פון א טייל העכערע לעהר־אנשטאלטען האבען בעשווערט די אויפגאבען פון דער זיכערהייטס־מאכט ביים דערשטיקען דאס בייז אין שורש.

גלייכצייטיג דריקט די קהלה אויס אין נאמען פון דער יודישער בעפעלקערונג, א ברידערליכען מיטגעפיהל די געליטענע יודען און רופט דערמיט דער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז אויף ווייטער צו אנ׳ערנסטע רוהיגקייט אין דער טיפסטער איבערצייגונג, אז די מאכט שטעהט אויף דער וואך פון אונזער רוהע און וועט צו קיין שום אנטי־יודישע ארויסטריטען נישט דערלאזען

די קהלה־בעט אויך דער רעגירונג, אין נאמען פון וואוילשטאנד פון דער מלוכה, ווייטער צו פיהרען א קאמף מיט די אויסדריקען פון שנאה, וואס גראבען אונטער דאס פייליכע צוזאמענלעבען פון די בירגער און וואס זענען א סכנה פאר דער רוהע, וואס איז אזוי שטארק נויטיג ביי דעם איצטיגען עקאנאמישען קריזיס.

די דאזיגע רעזאלוציע, ווערט איבערגעשיקט צום מיניסטארען־ראט.

אויך פרנס ארוו. ווייצמאן האט אריינגעטראגען א רעזאלוציע וועגען די אנטי־יודישע עקסצעסען, נאר זיין רעזאלוציע איז נישט אנגענומען געווארען.

אויף דער זעלבער זיצונג איז אויך פארגעלעזען געווארען א קאמוניקאט פון שטאט־סטאראסטע, וועלכער פארפערט ביז׳ן 30 נאוועמבער צוצושטעלען דעם קהלה־בודזשעט.

עס איז אנגענומען געווארען דער פארשלאג פון ארוו. ווייצמאן צו אסיגנירען 300 זל. פאר פאר י. וו. א.

די ווענדונג פון משומד ד״ר מאשינסקי צו ערלויבען איבערפיהרען די ביינער פון משה קאהן קיין ווארשא, איז איבערגעגעבען געווארען צו ענטשיידען דעם ראבינאט.

די דימיסיע פון מיטגליד פון ועד הכשרות יוסף וואידיסלאווסקי, איז נישט אנגענומען געווארען.

אין צוזאמענהאנג מיט די גנבים אויפ׳ן בית־עלמין איז בעשלאסען געווארען זיך צו פערנעמען מיט דער פראגע וועגען בית־עלמין־פערסאנאל.

די ווענדונג פון אינוואליד צו ערלויבען עפענען א רעסטאראן ביי דער אלטשטאטישער־שוהל, איז אפגעווארפען געווארן.

אין קראקא

קראקא, 16 (טעלעפאניש) נעכטען האט מען איבערגעגעבען דער פראקוראטור די 2 ארעסטירטע יודישע יונגלייט, וועלכע ווערען בעשולדיקט, אז זיי האבען אויסגעהאקט די שויבען אין בערנארדינער קלויסטער.

די ידיעה פון קראקאווער „אילוסטר. קור. צאד.״ אז מען האט אויסגעהאקט אייניגע גרויסע שויבען און ארויפגעהאקט א ווערטפולען וויטראזש, איז נישט אמת. אין קלויסטער איז בלויז אויסגעהאקט א קליין שייבעל און מען ווייסט נישט ווען און ווער עס האט דאס אויסגעהאקט.

נעכטען פריה איז אין דער קירכע פארגעקומען א טרויער גאטעס־דינסט נאכ׳ן אומגעקומענעם סטודענט וואצלאווסקי אין ווילנא.

שפעטער האבען זיך פארמירט גרופעס סטודענטען און געוואלט דעמאנסטרירען פאליציי האט אבער דערצו נישט דערלאזען.

אנדערע גרופעס האבען זיך געשטעלט פאר יודישע געשעפטען און נישט אריינגעלאזען אהין קיין קונים.

איבער אייניגע גאסען האבען כוליגאנעס. וועלכע האבען געטראגען גרינע שלייפלעך בעגומען שלאגען די יודישע פערביי געהער.

א דאנק דער ענערגישער שטעלונג פון פאליציי זענען זיך כוליגאנעס צולאפען.

קראקא, 16 (טעלעפאניש). גרופען סטודענטען האבען געפרובט טראגען איבער די גאסען פלאקאטען מיט א טויטען־קאפ און מיט דער אויפשריפט: „קויפט נישט ביי יודען, נקמה פאר ווילנא״.

פאליציי האט געשטערט צו טראגען די דאזיגע פלאקאטען.

אין לאוויטש

לאוויטש, 16 (טעלעפאניש) אין לאוויטש האבען זיך נעכטען איבערגעחזרט די עקסצעסען געגען יודען.

כוליגאנעס האבען אין די גאסען געשלאגען די יודישע פערבייגעהער, עס זענען פערהאן פערוואונדעטע יודען, אין לאקאל פון דער יודישער קהלה האט מען אויסגעהאקט די שויבען, די יודישע געוועלבער זענען פערמאכט.

אין לעמבערג

לעמבערג, 16 (טעלעפאניש) דער רעקטאר פון דער אוניווערזיטעט אין לעמבערג האט נעכטען מודיע געווען, אז היינט, דינסטאג, ווערט די אוניווערזיטעט געעפענט.

אין ווארשא

ווארשא, 16 (טעלעפאניש) צום רעקטאר פון פאליטעכניקום האבען זיך היינט געווענדעט דעלעגאציעס פון יודישע און פוילישע אקאדעמיקער.

דער יודישער דעלעגאציע האט דער רעקטאר ערקלערט, אז מען דארף רעגולירען די פראגע וועגען די בענק, ד. ה. אז אויף די ערשטע בענק דארפען זיצען די קריסטליכע סטודענטען און אויף די לעצטע בענק — די יודישע.

די יודישע דעלעגאציע האט אנגעוויזען. אז די ערשטע בענק געהערען צו די סטודענטען. וועלכע קומען פריהער.

דער רעקטאר האט דערויף נישט געגעבען קיין קלארען ענטפער.

ווארשא, 16 (טעלעפאניש) דעפ. ראזמארין האט איבערגעגעבען דעם אינערן־מיניסטער א מעמאריאל וועגען די אנטי־יודישע עקסצעסען.

די יודישע קאלא גרייט צו עטליכע מעמאריאלען וועגען די אנטי־יודישע עקסצעסען צו די מיניסטארען פון אינערן און בילדונג.

אין ווילנע

ווילנע, 16 (טעלעפאניש) אין ווילנע איז נעכטען געווען רוהיג.

עס איז נאך נישט בעוואוסט ווען מען וועט עפענען די אוניווערזיטעט.

אין לאדז

אויף זאכאדניא גאס אין לאדז זענען נעכטען אין אוונט 2 כוליגאנעס בעפאלען די יודישע פערבייגעהער און מערדערליך געשלאגען.

פאליציי האט ארעסטירט די שלעגערס.

בייטאג האבען כוליגאנעס אויך געפרובט שלאגען די יודישע פערבייגעהער אויף שימאנאווסקא גאס. ווען עס איז אנגעקומען פאליציי זענען די כוליגאנעס אנטלאפען.

אין וולאצלאוועק

וולאצלאוועק, 16. (טע...). נעכטען נאכמיטאג האט א גרופע כוליגאנעס געפרובט מאכען אנטי־יודישע מאניפעסטאציעס, די פאליציי האט די חבורה־לייט צוטריבען און 11 פערזאן ארעסטירט. אין עטליכע יודישע לאקאלען זענען אויסגעהאקט געווארען די שויבען.

קאנפיסקירט דעם „נייעם פאלקסבלאט״

אויף דער פאראָרדענונג פון דער שטעטישער סטאראסטווע איז נעכטען קאנפיסקירט געווארען דער „נייער פאלקסבלאט״ פאר דער שילדערונג פון די עקסצעסען אין לאוויטש.

א הערצליכען מזל־טוב ווינש איך דער

פאמיליע גליקסמאן

צו דער חתונה פון זייער זוהן און ברודער

יעקב מיט פרל. פערעל ארענבאך

און ווינש צו האבען פון זיי פיל נחת און פרייד. אברהם בלאכמאן.

פאלקס־אוניווערזיטעט

ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

היינט, דינסטאג, 8.30 אוונט אין לאקאל פון דער ציוניסטיש. ארגאניזאציע (שרודמיעסקא 29)

פארלעזונג (איז דער פוילישער שפראך)

א.ד.ט. „די דאכלאזיגקייט פון דער פוילישער און אייראפעאישער ליטעראטור״

רעפערענט: ד״ר וו. פאללעק.

דר. מ. וואלפסאן

האט זיך איבערגעצויגען

נארוטאוויטשא (דושעלנא) 2

טעלעפאן 83־128

נעמט אן פון 5 – 7 נאכמיטאג

פערוויסטונגען פון שטורעם ביים ברעג פון ענגלאנד

גרויסער פראטעסט=מיטינג אין אמעריקא

געגען די אנטי=יודישע עקסצעסען

פראטעסט-רעזאלוציע איבערגעשיקט דעם פוילישן אמבאסאדאר אין וואשינגטאן

נ י ו - י א ר ק 16 (יט"א טעלעגראפיש) דא איז פארגעקומען א גרויסער פראטעסט-מיטינג געגען די אנטי יודישע עקסצעסען אין פוילען. דער מיטינג איז ארגאניזירט געווארען פון פערבאנד פון די פוילישע יודען. מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען סטיפען וויין און בעקאנטע סענאטארען.

די רעדנער האבען אונטערגעשטראכען, אז ס'איז נישט גענוג די פערויכערונג פון דער פוילישער רעגירונג, אז זי וועט נישט דערלאזען צו ווייטערדיגע עקסצעסען. די רעגירונג דארף אנעמען אן ענערגישע אקציע. פוילען האט א גרויסע ארמעי און גוט ארגאניזירטע פאליציאישע קרעפטען, וועלכע קענען גוט אויסגענוצט ווערען כדי נישט צו דערלאזען, אז די אנטיסעמיטישע אונרוהען זאלען אנעמען א ברייטען כאראקטער.

אין דער זין איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, וועלכע איז איבערגעשיקט געווארען צום פוילישן אמבאסאדאר פיליפאוויטש קיין וואשינגטאן.

בעדואינער ערמארדעט און געשענדעט יודישע קינדער

ענטדעקט א שרעקליך געהיימניש אין ארץ=ישראל

י ר ו ש ל י ם 16 (יט"א טעלעגראפיש) א דאנק די בעמיהונגען פון א גרופע יודישע קאלאניסטען, איז ענדליך אויפגעדעקט געווארען דאס געהיימניש פון די פערשוואונדענע חלוצים יוחנן סטאל און סאלא זהר,

מיט איינינע חדשים צוריק, איז אויף א געהיימניספולען אופן פערשוואונדען געווארען דער חלוץ יוחנן סטאל און די חלוצה סאלא זהר. אלע בעמיהונגען צו קומען אויף די שפורען פון די פערשוואונדענע, האבען נישט געהאט קיין ערפאלג. איצט איז דאס געהיימניש ענטדעקט געווארען, ווי ס'שטעלט זיך ארויס, זענען די חלוצים ערמארדעט געווארען פון פינף בעדואינער אין דארף הרצליה, די בעדואינער האבען זיך מודה געווען אין מארד. די חלוצה סאלא זהר האבען די רוצחים פאר'ן מארד פערגעוואלדיגט. די קברים פון די דערמארדעטע האט מען קוים געפונען ביידע ערמארדעטע זענען געקומען צו קבורה אין תל-אביב. פאליציי פיהרט אן אויספארשונג.

שילער בעפאלען יודישע מארק=שטעהער

פ ו י ז ע ן, 16 .(טעלעפאניש). אין שטעטעל כוריבצא, בעת די יודישע מארקשטעהער זענען געקומען אויפ'ן מארק זענען זיי בעפאלען געווארען פון א מחנה אנטיסעמיטישע שילער. פאליציי האט די שילער פונאנדערגעטריבען.

פראנצויזישע ליגע צו בעקעמפ דעם אנטיסעמיטיזם

פראטעסטירט געגען די אנטי-יודישע עקסצעסען אין פוילען

פ א ר י ז ,16. (יט"א טעלעגראפיש).

די פראנצויזישע ליגע צו בעקעמפען דעם אנטיסעמיטיזם האט אנגענומען א שארפע פראטעסט-רעזאלוציע געגען די אנטיסעמיטישע עקסצעסען אין פוילען.

דערשאסען א מיידעל צוליב ליבע

וו א ר ש א ,16. (טעלעפאניש).

אויף לעשנא 114 האט דער בחור שמעון יאנקעלעוויטש דערשאסען זיין געליבטע חנה שטיינאוויטש צוליב דעם ,וואס דע ממיידעלס מוטער האט נישט דערלאזט צום שידוך.

דאס מיידעל געפינט זיך אין שפיטאל אין א האפנונגסלאזען צושטאנד, דער מערדער איז ענטלאפען.

גרויס רעוואלאציאנס=מייסטערווערק, רעזשיסירט פון בעריהמטען רעזשיסער KING VIDOR

APOLLO

הייגט פרעמיערע!

„האללעלויא״

מזכמיגע דראמע פון שווארצע נשמות.

„האללעלויא״–איז דער רוהם פון דער קינא-קונס

„האללעלויא״ – א פילם פון טענער

„האללעלויא״ – רייצט, איבעראשט און ענטציקט

— אין די הויפט-ראלן: **Mina Mac. Kinnay, Daniel Haynes**

אנהויב טעגליך 4 א זייגער נאכמ., שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג. פערגרעסערטער ארקעסטער

הייגט פרעמיערע! פרעכטיג קלאנג-מייסטערווערק אין דער טשעכישער שפראך רעזשיסירט פון בעריהמטען Karol Lamac הייגט פרעמיערע!

קייזערליך און קעניגליכער פעלדמארשאל

(פעלדשער מארשאלעק)

RODA RODA ווי אויך דער בעקאנטער שרייבער און סאטיריקער VLASTA BURIAN פרעהליכע ליבעס פון עסטרייכישע שווייקס. אין די הויפטראלן: דער בעריהמטער טשעכישער קאמיקער

אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבע און לאנד-אקטואליט. אנהויב אין געוועהנליכע טעג 4.30 נאכמיטאג, שבת און זונטאג – 12 30 בייטאג. דער זאל איז בעהייצט. מאדערנע ווענטילאציע. פאפולערע פרייזן

איילט צום גליק!

אונז קומט קויפען א גליקליך לאס

נור אין דער איינציגער גלימליכער קאלעקטור.

וואו ס'זענען שוין פיל מענשען גליקליך געווארן ביי מיר.

הויפט=געווינס:

א מיליאן זלאטעס

די ציהונג פון דער 1=טער קלאס פון דער 24. מלוכה=לאטעריע קומט שוין פאר ד. 19 און 20 נאוועמבער

מיט אכטונג **י. ה. ריטמאן**

32 פיעטריקאווער 32

טעלעפאן 144-72

פאלגענדע הויפט-געווינסען זענען געפאלען אין אונזער גליקליכער קאלעקטור

פרעמיס	300.000	זל.	נר.	42630	10.000	זל. נר.	12082
	50.000	„	„	101750	10 000	„ „	42615
	50 000	„	„	72883	10.000	„ „	87801
	30.000	„	„	16695	10.000	„ „	152714
	20.000	„	„	145049	10.000	„ „	74742
	15 000	„	„	182813	א.ז.וו.	כל הקודם זכה !	

בעקאנטמאכונג.

צו אלע פיש=הענדלער

פון די געוועלבער אין לאדז!

דערמיט מאכען מיר בעקאנט אלע ה"ה פיש-הענדלער פון די געוועלבער אין לאדז, אז היינט דינסטאג, דעם 17 נאוו. קומט פאר די ערשטע

אלגעמיינע פערזאמלונג

אין לאקאל זשעלאנא 10A, פינקטליך 6 א זייגער אוונד, צו וועלכער אלע מוזען פינקטליך און מאסענווייז ערשיינען.

די גרינדונגס=קאמיסיע. 6774

בעמ.: אויף דער טאג-ארדנונג וואהלען פון א פערוואלטונג.

קלאנג-קינא

MIMOZA

קילינסקיעגא 178

פון דינסטאג, דעם 17-טען ביז מאנטאג דעם 23-טען נאוועמבער איינשליסליך.

היינט די אונגעוועהנליכע עקזאטישע פרעמיערע!

בלוט אין דער מדבר

אין די הויפט-ראלע:

Jack Holt, Dorotha Sebastian i Ralph Graves.

אנהויב 4 נאכמ., שבת און זונטאג 2 בייטאג אויפ'ן ערשטען סעאנס אלע פלעצער 60 גר

נעכסטער פראגראם: „דער קעניג פון די בולווארן״ מיט G. Milton

---

44 | וויכטיג פאר מחותנים! | 44

קויפט נישט קיין מעבעל בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט אין מיין מעבעל-געשעפט

Ch. ŁAZNIK

44 גדאנסקא (דלוגא) 44

טעל. 162=55

נאר ביי מיר קענט איהר בעקומען פערש. מעבעל שעהן, גוט און ביליג.

בעמ: בקויף אויך גענוצטע מעבעל, דיוואנעס א. ז. וו.

44 | קומט און איבערצייגט אייך! | 44

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צוריקגעקעהרט

צעגעלניאנא 4, טעל. 90=216

ספעציאל-ארצט פאר הויט= און וועגערישע קראנקהייטען, מענער = שוועכע. אלע ארט אנאליזען, עלקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8–2 און פון 5–9 אוועגד.

בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

נייעס! ◆ כשר! ◆ נייעס!

באר „בריסטאל״

פאלודניאווא 4, טעל. 74=151

איבערצייגען קען זיך יעדער!

צוליב דעם גרויסען קריזיס, וואס עס הערשט אין לאדז נעמט זיך אונטער דער באר „בריסטאל״ ארויסצוגעבען די אלע שפייזען נישט אויף רעקלאמע נאר צום טיש

ווארעמע פרישטיקן קלאפטשיקעס מיט קאשע 40 גר.

פערשידענע קאנאפקעס (שניטקעס)	20
פערשידענע סאלאטקעס	40
פערשידענע זופען	
לאקשען מיט יויך	40
יויך מיט קרעפלעך	40
שוואמען-זופ	40
פראנצויסקע זופ	40
קרופניק מיט פלייש	40
פאסעלקאווע מיט פלייש	40
פערשידענע פליישען	
זופען-פלייש	90
לונג און לעבער מיט קליסקעלעך	90
גוליאש	90
פאפריקאזש	90
ווארשט מיט קרויט	90
קישקע מילץ	90
ווע מפלעך מיט קישקע	90
גראשלעך	90
טשאלענט מיט קישקע	90
געבראטען גענזענס	90
קאלבס-קאטלעט	90
קאלבס-ברוסט	90
צונג געפעקעלט	90
דייטשער בעפשטיק	90
קארמאנאדע	90
קאמפאטען פערשידענע	
אמלעט מיט קאנפיטורען	40
געמישטער קאמפאט	40
שטרודעל	40
טעה	25
טעה מיט זאפט	35
טעה מיט וויין	35
פערשידענע סארטען ביער	25

מיטאג פון 3 שפייזען 1.60 און 4 שפייזען מיט געפליגעל 2.50

גאבענקעס פריי!! צום פרישטיק קלאפטשיקעס מיט קאשע 50 גר.

מיט אכטונג באר „בריסטאל״ פאלודניאווא 4

טעלעפאן 74=151

וויטערער עדות=פערהער
אין גרויסען „בריסקער" פראצעס
בעריכט פון 18-טען פראצעס=טאג

וואַרשאַ, 16. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט), אַרום צעהן אַ זייגער הויבט מען אָן אויסהערען דעם עדות אַדוו. הערבאַטשעווסקי.

דער עדות גיט ערקלערונגען וועגען דיבואַס טעטיגקייט אין גראַדנער געגענד אין די יאָהרען 1929—1930. לויט זיינע ווייד האָבען דיבואַס רעדעס געהאַט אַ קלאַסען־כאַראַקטער; ער האָט אונטערגעשטראָכען די אָפּאָזיציאָנעלע בעציהונג פון די פּ.פּ.ס. צו דער רעגירונג אַבער נישט געווען געגען דער רעגירונג.

אויף די פראַגען פון אַדוו. שטערלינג ענטפערט דער עדות, אַז די טעטיגקייט פון דעפּ. דיבואַ איז פאַר דער דאָרטיגער בעפעלקערונג געווען זעהר גוט, און געהאַט אַ גינסטיגען איינפלוס.

ווען עס קומט אַריין אַדוו. ראָזענצווייג פון קראַקאָ, לעגט דער פּראָקוראָר פאָר, מען זאָל דעם עדות בעפרייען פון אַ שבועה.

אַדוו. בערענסאָן זאָגט זיך אַרויס געגען דעם פאָרשלאַג, אָנווייזענדיג אַז ער בעטראַכט דעם פּראָקוראָרס פאָרשלאַג אַלס מאַניפעסטאַציע.

פּראָק. ראַוווע שטעלט פעסט, אַז דער עדות ראָזענצווייג איז אין קראָקאָ געווען אַ פּאָליציי־קאָנפידענט.

דער עדות ראָזענצווייג וויל עפּעס זאָגען נאָר דער פּאָרזיצער מאַכט איהם אויפמערקזאַם אַז דערווייל קאָן ער נאָך נישט רעדען.

אַדוו. שטערלינג בעט פעסטצושטעלען צי דער עדות איז ביי דער אויספאָרשונג אויסגעפאָרשט געוואָרען אַלס עדות, צי אַלס פערדעכטיגען.

די ריכטער בעראַטען זיך אין דער שטיל.

פּראָק. ראַוווע: אַלס עדות.

אַדוו. שטערלינג: קאָן מען נישט איבערוואַרפען דעם ה' ראָזענצווייג פון אַן עדות אויף אַ פערדעכטיגען.

נאָך אַ בעראַטונג זענען די ריכטער צוריקגעקומען און דער פּאָרזיצער האָט געמאָלדען אַז דאָס געריכט האָט בעשלאָסען דעם עדות ראָזענצווייג צו בעפרייען פון דער שבועה, ווייל דער עדות האָט אויך זיך בעטייליגט אין דער טעטיגקייט פון צענטראָלעוו, דער פּאָרזיצער מאַכט אויך אויפמערקזאַם דעם עדות, אַז ער קאָן נישט ענטפערען אויף פּראַגען, וואָס בערירען איהם פערזענליך.

עדות: איך וויל נישט געניסען פון דעם דאָזיגען רעכט.

דער עדות ענטפערט דאָן אויף אַ ריי פּראַגען פון פאָרזיצער, און פערטיידיגער וועגען דיבואַס טעטיגקייט אויפ'ן קראָקאָווער קאָנגרעס. דער עדות ענטפערט אַז ער ווייסט וועגען דעם גאָרנישט.

וויטער ענטפערט דער עדות אויף פּראַגען וועגען בעשולדיגטען מאָסטעק.

וועגען אָרגאַניזירען דעם קראָקאָווער קאָנגרעס דערצעהלט דער עדות:

— עס איז געווען בעשלאָסען איינצואָרדנען דעם קאָנגרעס אין טעאַטער „גאַנג", איך און מאָסטעק זענען געווען געגען דעם און פאָרגעלעגט דעם זאַל פון אַלטען טעאַטער, צוליב דעם וואָס געענאַי־בער דעם „גאַנג" געפינען זיך די קאַשאַרען און עס קאָן זיך טרעפען אַ פּראָוואָקאַציע. מיט'ן בעקומען די ערלויבעניש אויפ'ן קאָנגרעס האָבען זיך פערנומען מאָסטעק און וואַהנוט, די אויפזיכט איבער דער אָרדנונג אין זאַל פון אַלטען טעאַטער האָט געהאַט ה' ריימאַן, וועלכער האָט געהאַט דעם חוב צו קאָנטראָלירען די לעגיטימאַציעס פון די אָנטיילנעהמער פון קאָנגרעס. אויפ'ן קלעפּאַרסקי פּלאַץ, האָט געהאַט די אויפזיכט העמפּיק זיפּער, וועלכער האָט געדאַרפט אַכטונג געבען אויף דער דעמאָנסטראַציע אויפ'ן שטח פון מאַרק ביז'ן מיצקיעוויטש דענקמאָל, פעראַנטוואָרטליך פאַר'ן צ.ק.וו. זענען געווען דער עדות, זיפּער, און וואַהנוט, פאַר דער מאַכט זענען געווען פעראַנטוואָרטליך מאָסטעק און וואַהנוט.

אויף דער פראַגע פון אַדוו. רידזינסקי ענטפערט דער עדות, אַז דער קראָקאָווער וויצע־פּרעזידענט, וועלכער געהערט צו דער סאַנאַציע האָט געהאָלפען ביים אָרגאַניזירען דעם קאָנגרעס.

דער עדות דערצעהלט, אַז אַן אומבעקאַנטער האָט צושיקט דעפּעשען אויף דער פּראָווינץ, אַז דער קאָנגרעס וועט נישט פאָרקומען, אין נאָמען פון וויטאָסען און זשולאַווסקין.

דער עדות האָט אָבסערווירט די דעמאָנסטראַציע און זאָגט, אַז עס איז דאָרט געווען אַ פולע אָרדנונג.

אויף דער פראַגע פון אַדוו. רידזינסקי ענטפערט דער עדות אַז קאָרפאַנטי איז נישט געווען אין קראָקאָ און אַז עס איז געווען אַ בעפעהל פון דער פּאַרטיי אַז די מיליץ זאָל זיין בעוואָפענט.

וועגען דעם בוקעט בלומען וואָס מען האָט געגעבען דעם איטאַליענישען אויסערן־מיניסטער גראַנדי, זאָגט דער עדות, אַז דאָס איז געווען דער איידעלסטער אופן פון דעמאָנסטרירען פון סאָציאַליסטען געגען דעם פאַשיסטישען מיניסטער.

וואָס שייך די קאָנפיסקאַציע פון „נאַפּשוד" ווייזט דער עדות אַ בראָשור וואָס איז קאָנפיסקירט געוואָרען. די בראָשורע האָט ליידיגע בלעטלעך און טראָגט די איבערשריפט: „וואָס האָט אונז געגעבען די רעגירונג פון מאַרשאַלעק פּילסודסקי?" (אין זאַל ווערט אַ געלעכטער). די אַדוואָקאַטען בעטראַכטען די קאָנפיסקירטע נישט געדרוקטע בראָשורע.

ביים עדות האָט מען געמאַכט אַ רעוויזיע דעם 19 סעפּטעמבער, מען האָט געזוכט באָמבעס אַפילו אין בעט. ביי 17 פערזאָן האָט מען געמאַכט רעוויזיעס 2 גראַנאַטען האָט מען געפונען ביי די ברידער פיליפּ, וועלכע האָבען קיינמאָל נישט אָנגעהערט צו פּ.פּ.ס. דער עדות וויל דערצעהלען פון וואַנען עס נעהמט זיך צו זיי גראַנאַטען, נאָר דער פאָרזיצער האַלט אַז דאָס געהערט נישט צום ענין.

אַדוו. באַטשינסקי: וואָס האָט מאָסטעק געמיינט מיט זיינע ווערטער: „אויף ווידערזעהען אין וואַרשאָ?"

עדות: מאָסטעק איז אַ ווייצלער, ער איז געווען זיכער אַז דער קאָנגרעס וועט אַריבער רוהיג און ער וועט צוריקקומען קיין וואַרשאָ פון קראָקאָ.

אויף דער פראַגע פון אַדוו. נאַגורסקי, ענטפערט דער עדות, אַז ער האָט נישט געזעהען קיין פּאָליציי. אויפ'ן קלעפּאַרסקי מאַרק זענען געווען דרייסיג טויזענד מענשען וועלכע האָבען זיך געהאַלטען אויסערגעוועהנליך רוהיג. עס איז נישט געווען קיין איין פאַל, פון שטערען די אָרדנונג.

אויף דער פראַגע פון אַדוו. לאַנדאַו, ענטפערט דער עדות, אַז אַלע טראַנספּאַראַנטען און אויפשריפטען זענען געווען דערלויבט פון דער מאַכט, אויף דער באַהן־סטאַציע האָט געוואָלט זיין אַן אויפשריפט: „מיר בעגריסען אייך". נאָר די מאַכט האָט נישט געוואָלט עס זאָל אויסזעהען ווי זי בעגריסט די געסט, האָט זי פאָרגעלעגט דעם אויפשריפט: „צענטראָלעוו בעגריסט אייך". און דער אויפשריפט איז טאַקע געבליבען.

עס האָט שוין געהאַלטען דערביי אַז דער עדות זאָל ענדיגען זיינע ערקלערונגען נאָר דער פּראָקוראָר האָט זיך געווענדעט צו איהם פון וואַנען ער ווייסט אַז די איבונגען פון דער פּ.פּ.ס.'ישער מיליץ האָבען נישט געקאָנט פאָרקומען אין אַ געוויסען קוואַרטאַל אין קראָקאָ, צוליב דעם, וואָס דאָרט איז אַן אָרט פון טונקעלע עלעמענטען.

דער עדות ענטפערט, אַז יעדער קראָקאָווער ווייסט דאָס.

פּראָק.: ניין, אַז עס זענען נישט פאָרגעקומען די איבונגען.

עדות: אַלס וויצע־פּרעזעס פון א.ק.ר. האָב איך געוואוסט פון אַלעם, אָהן מיין וויסען האָט נישט געקאָנט פאָרקומען קיין שום בעראַטונג און פערזאַמלונג פון דער אָרדנונגס־וואַך.

פּראָקוראָר: די בעריכטען וועגען קאָנגרעס אין „נאַפּשוד" זענען געווען ריכטיגע?

עדות: איך האָב זיי נישט געשריבען. איך ווייס נאָר, אַז זיי זענען געוואָרען קאָנפיסקירט.

— איז געוואָרען אַראָפּגענומען די קאָנפיסקאַציע פון דער רעזאָלוציע פון צענטראָלעוו?

— ניין, מיר האָבען זיך נישט וועגען דעם בעמיהט.

— האָט פּ.פּ.ס. געהאַט איהרע אויסשפּירער?

— מיר האָבען געוואוסט וועגען אַלעם, הגם מיר האָבען נישט געשיקט קיינעם.

— האָט די פּאָליציי געהאַט אויסשפּירער אין די קרייזען פון דער פּאַרטיי?

— וועגען דעם איז נישט פאָרהאַן קיין ספק.

— איז אמת, אַז אין פּוזשאַקס רעדע איז געווען דער זאַץ „מען דאַרף מאַכען אַ סוף צו דער דיקטאַטור"?

— דאָס געדענק איך נישט, פּוזשאַק האָט נאָר גערעדט וועגען טעכנישען צוגרייטען דעם קאָנגרעס אָבער נישט קיין פּאָליטיק.

— ווער האָט געגעבען געלד צו אָרגאַניזירען דעם קאָנגרעס?

— די פערשטענדיגונגס־קאָמיסיע פון צענטראָלעוו האָט צוגעשיקט געלד פון וואַרשאָ, דער קאָנגרעס האָט געקאָסט 2,960 זל.

דער עדות ענטפערט נאָך אויף עטליכע פּראַגען און נאָכדעם האָט מען אויסגעהערט דעם עדות וואַהנוט דעם סעקרעטאַר פון די קראָקאָווער פּ.פּ.ס.

דער פּראָקוראָר לעגט ווידער פאָר מען זאָל אויך דעם עדות בעפרייען פון אַ שבועה.

אַדוו. לאַנדאַו האַלט אַ שאַרפע רעדע געגען דעם פאָרשלאַג.

דער פּראָקוראָר מאָטיווירט זיין פאָרשלאַג דערמיט, וואָס דער עדות האָט געהאָלפען אָרגאַניזירען דעם קאָנגרעס, מען האָט געפונען ביי איהם געוועהר און וואַרפט פאָר דעם עדות נאָך אַנדערע חטאים.

נאָך אַ בעראַטונג בעשליסט דאָס געריכט צו בעפרייען דעם עדות פון אַ שבועה.

דער עדות דערצעהלט ווי אַזוי עס איז גענומען געוואָרען די ערלויבעניש אויפ'ן קאָנגרעס, ער דערצעהלט אויך אַז אין זעלבען טאָג איז דער געוועזענער קאָמוניסט און איצטיגער סענאַטאָר טשומא בעפאַלען טשאַלקאַש'ן.

וועגען דער ערלויבעניש איז דער עדות געווען עטליכע מאָל ביים סטאַראָסטע, וועלכער האָט געזאָגט, אַז דאָס איז אָפּהענגיג פון דער העכערער מאַכט, ערשט אין די לעצטע טעג פאַר'ן קאָנגרעס האָט מען בעקומען די ערלויבעניש.

עס זענען געווען אויך קלאַנגען אַז לעגיאָניסטען האָבען בעשלאָסען צו מאַכען אַן אָנפאַל אויפ'ן קאָנגרעס.

וועגען געוועהר, וואָס מען האָט ביים עדות געפונען, ענטפערט דער עדות אויף די פּראַגען פון פערטיידיגער, אַז מען האָט ביי איהם געפונען אַ פעראָסטעטע שווערד און אַ פעראָסטעטען רעוואָלווער, וואָס ער האָט בירושה פון זיין פאָטער, פון דער פּאָווסטאַניע. פאַר האַלטען דאָס דאָזיגע געוועהר איז דער עדות בעשטראָפט געוואָרען מיט צעהן זל.

ווען אַדוו. רידזינסקי לעגט אַרויף אויפ'ן טיש דאָס פעראָסטעטע געוועהר, ווערט אין זאַל אַ געלעכטער.

דער עדות גיט אויך איבער, אַז ער וועט אַנקלאָגען אין געריכט די פּערזאָנען וועלכע האָבען דערצעהלט אַז ער האָט דאָס געוועהר פון אַ טויטען אולאַנער.

מאָסטעקס רעדעס, זאָגט דער עדות, זענען צוגעפּאַסט צו די מאַסען.

דער פּראָקוראָר שטעלט דעם עדות אַ ריי פערפּלאָנטערטע פּראַגען, אַזוי אַז דער עדות פּרעגט עטליכע מאָל, וואָס דער פּראָקוראָר מיינט מיט זיינע פּראַגען.

דער עדות אַ 67־יעריגער שלאָסער פון זאַגלעמביע אַבראַמאַנסקי, וועלכער איז אַ מיטגליד פון פּ.פּ.ס. זינט דער גרינדונג, ערקלערט: „איך נעהם אויף זיך אַלץ, וואָס די פּ.פּ.ס. האָבען געזאָגט און געטון פון דער ענטשטעהונג ביז'ן היינטיגען טאָג.

דער לעצטער איז אויסגעהערט געוואָרען דער סאָסנאָוויצער שטאָט־פּרעזידענט וועלכער האָט קיין שלעכטס וועגען די בעשולדיגטע נישט געזאָגט.

מיט דעם האָט זיך פערענדיגט דער נעכטיגער פערהאַנדלונגס־טאָג.

היינט וועלען צווישען אַנדערע אויך אַרויסטרעטען אַלס עדות ביעדזשאַלקאָווסקי און טוגוט.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריק איך אויס דעם

ה' סענדער האכמאַן

צוליב'ן טויט פון זיין ליבע

מוטער נ"ע

זייט געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

לייביש דזשאַלאָווסקי

ציי טונגס-פערשפרייטער.

בעקאַנטמאַכונג

די צייטווייליגע פערוואַלטונג פון דער יודישער קהלה אין לאָדז

מאַכט בעקאַנט אויפ'ן יסוד פונ'ם אַרט. 71 פון דער פעראָרדנונג פונ'ם מיניסטער פאַר אמונה און בילדונג פון דעם 24 אָקטאָבער 1930 (געז.־ביך 75/30) וועגען דעם וואַהל רעגולאַמין צום אויסוועהלען די אָרגאַנען פון די יודישע קהלות. אַז אין רעזולטאַט פון די אַדורכגעפיהרטע דעם 15 ה. ח. וואַהלען צו דער פערוואַלטונג פון דער יודישער קהלה אין לאָדז זענען אויסגעוועהלט געוואָרען אַלס מיטגלידער פון דער פערוואַלטונג:

פון דער ליסטע נר. 1 – אהרן שלום גלאַטמאַן, שניידער
„ „ „ „ 2 – חיים מרדכי רומקאָווסקי, אַגענט
„ „ „ „ 3 – בנימין רוסס, הויזבעזיצער
„ „ „ „ 4 – יעקב לייב מינצבערג, אינדוסטריעלער, סיים-דעפּוטאַט
לייזער העניך בערגער, הויזבעזיצער
ישעי' שוויאַטלאָווסקי, אינדוסטריעלער
אהרן לייזער פּליוואַצקי, סוחר
אהרן יוסף וואַידיסלאַווסקי, הויזבעזיצער.

אַלס פערטרעטער זענען אויפ'ן יסוד פון דעם אַרט. 63 פון דער אויבענדערמאָהנטער פעראָרדנונג אויסגעוועהלט געוואָרען:

פון דער ליסטע נר. 1 – אברהם נעלאַסען, שניידער
„ „ „ „ 2 – חערש ליטווין, אינדוסטריעלער
„ „ „ „ 3 – מענדעל ראָזענבלום, סוחר
„ „ „ „ 4 – דוד שטאַהל, סוחר
יצחק יעקב צידערבוים, דרוקער
יצחק מאיר טייטעלבוים, אינדוסטריעלער
אברהם דוד אייזנער, אינדוסטריעלער
העניך פרענקעל, סוחר.

די צייטווייליגע פערוואַלטונג
פון דער יודישער קהלה אין לאָדז

לאָדז, דעם 16 נאָוועמבער 1931.

די לעצטע טעג
פון פערקויף!!!
שוין איבערמאָרגען
הויבט זיך אָן
די ציהונג!!
הויפּט-געווינס
א מיליאָן זל.
קאָלאָסאַלע שאַנסען!
יעדער 2-טער לאָס געווינט!
לאָסען
דאַרף מען קויפען נור אין דער
גליקליכסטער און גרעסטער אין וואַרשאָ קאָלעקטור פון
J. WOLANOW
WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 154
ŁODŹ, PIOTRKOWSKA 11
אויסוועַרטיגע שיקען מיר תיכף אַרויס לאָזען.
Konto P. K. O. 18.814
פּרייז פון אַ 1/4 לאָס 10 זל.

פאָגראָם אויף יודען אין רומעניש שטעטעל

16-יעהריג יודיש יונגעל דערהרג'עט און 5 יודען שווער פערוואונדעט. — די פאָגראָמשטשיקעס ווערען ארעסטירט, אבער באַלד בעפרייט

יאַסי, 16. (ספּ. טעל.)) אין אונגהעני אַ בעסאַראַביש שטעטעל ביים פרוט נישט ווייט פון יאַסי, איז פאָרגעקומען אַ שרעקליכער פּאָגראָם בעת וועלכען איין יוד איז דערהרגעט געוואָרען און פינף זענען שווער פערוואונדעט.

אין אַ שעהנעם פריהמאָרגען זענען אַלע איינוואוינער פון שטעטעל געוואָרען איבעראַשט, ווען זיי האָבען דערזעהען רויטע פאָהנען מיט קאָמוניסטישע אויפשריפטען אויפ'ן דאַך פון דער קירכע און פון דער שוהל. ווען מען האָט וועגען דעם געמאָלדען דער פּאָליצײ, האָט זי זיך אָפּגעזאָגט צו אינטערוועניר‌ען, שפּעטער האָט מען די פאָהנען געהייסען אַראָפּנעהמען און דער פּאָליציי-קאָמענדאַנט האָט געשיקט רופען דעם שוהל-גבאי סוסיל וועלכען ער האָט בעשולדיגט אין אַרויסהענגען די רויטע פאַהן און איהם אַרעסטירט.

דעם זעלבען טאָג האָט די אָרטיגע יודישע פאָלקס-ביבליאָטעק אָרגאַניזירט אַ מוזיקאַליש-ליטעראַרישען אָוענד מיט טענץ. אינמיטען דער גאַנצער זענען אין זאַל פלוצים אַריין אַנ'אַנטיסעמיטישע באַנדע מיט גומי-שטעקענס און רעוואָלווערען. זיי האָבען בעזעצט אַלע טיר'ען און אָנגעהויבען שלאָגען די אָנוועזענדע און אויף זיי געשאָסען. דער טאַנץ זאַל איז באַלד געוואָר'ען פערוואַנדעלט אין אַ בלוט-באָד און עס איז אויסגעבראָכען אַ קאַמף אויף טויט און לעבען. אַ 16-יאָהריגער בחור מיט'ן נאָמען אַוועדבוך איז דערהרגעט געוואָר'ען, דריי יונגעלייט פּאַרטנאָי, בלינדאַרסקי און ספּעקטאָר, ווי אויך צוויי מיידלעך ווייבשטיין און טראָגמאַן זענען געוואָרען שווער פערוואונדעט.

דער טויטער און די פערוואונדעטע זענען געלעגען אין טייכען בלוט ביז 4 אַ זייגער פאַרטאָג און קיינער איז נישט געקומען מיט הילף, דער איינציגער פּאָליציאַנט וועלכער איז אָנגעקומען, האָט אַריינגעקוקט און איז אַוועק, די מאַכט האָט בכלל נישט אינטערוועני‌רט, ערשט דעם צווייטען טאָג באַנאַכט [...] מיטאָג האָט מען אָנגעהויבען פיהרען אַנ'אויספאָרשונג און אַרעסטירט די פיהרער פון דער באַנדע, וועלכע מען האָט אָבער באַלד בעפרייט, ווי עס הייסט האָט מען, כדי צו פּראָוואָצירען די יודען אַרויסגעהאָנגען די רויטע פאָהנען.

די יודישע דעפוטאַטען אין רומענישען פּאַרלאַמענט האָבען צוליב דעם פּאָגראָם צוגעשיקט אַ פּראָטעסט-דעפּעשע צום אינערן-מיניסטער, פּאָדערענדיג תיכף דורכצופיהרען אַנ'אויספאָרשונג מיט דער בעטייליגונג פון אַ יודישען דעפוטאַט, דעפּ. דר. זינגער האָט אין דער פראַגע אינטערווענירט ביים אינערן-מיניסטער און דעפּ. דר. דיאַמאַנט איז אָפּגעפאָהרען קיין אונגהעני כדי זיך צו בעקענען גענוי מיט די פאַקטען אויפ'ן אָרט.

דער פּאָגראָם האָט אויפגערודערט דאָס גאַנצע רומענישע יודענטום.

די געביידע פון פראַנצויזישען אויסערן-מיניסטעריום

וואו עס הוזמט פאַר די סעסיע פון פעלקערבונדראַט

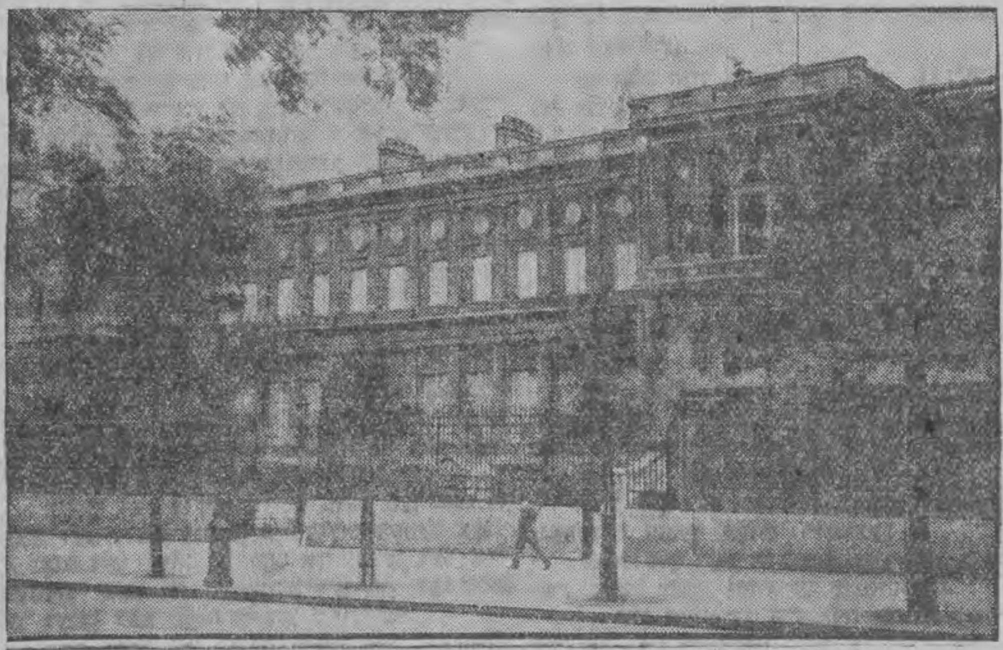

געעפענט די סעסיע פון פעלקער-ליגע-ראט

בריאַן האָט גערעדט וועגן כינעזיש-יאַפּאנישען קאָנפליקט

פּאַריז, 16. (ספּ. טעל.)

נעכטען האָט זיך געעפענט די אויסער-געוועהנליכע סעסיע פון דער פעלקער-ליגע.

בריאַן האָט גערעדט וועגען כינעזיש-יאַפּאַנישען קאָנפליקט און האָט אויסגעפיהרט אַז דער ראַט שטרעבט צו פערזיכערען דעם שלום.

די צאָהל פון יודישע אַרבייטער-פויערים אין האַנדווערקער איז ווייס-רוסלאַנד

מאָסקווע (יט"א) פון 12 טויזענד יודישע אַרבייטער אין 1926, איז זייער צאָהל אין 1930 געשטיגען אין ווייס-רוסלאַנד ביז 16 טויזענד, און אין יאָהר 1931 — ביז 19 טויזענד.

מיט ערד-אַרבייט האָבען זיך פאַר דער רעוואָלוציע בעשעפטיגט אין ווייס-רוסלאַנד 1964 יודישע פאַמיליעס, 1925-טען יאָהר -- 7523 פאַמיליעס, אין 1930-טען יאָהר איבער 8 טויזענד פאַמיליעס.

פון די 15 טויזענד האַנדווערקער, וואָס זענען אָרגאַניזירט אין דער געווערב-קאָאָפּעראַציע, זענען העכער אַ העלפט יודען. א גרויסע טייל שטעטלדיגע אַרטעלען האָבען צו הונדערט און מעהר מיטגלידער.

ווינכטיג נייעס!

פּערקויף

פון פערשידענע בוימוואָלענע רעשטלעך

פּאָפּלין, באַטיסט, לייווענד, מושלין, נאַנסוק א. אז. וו.

אויף מעטער און אויף וואָג

צו קאָנקורענץ-פּרייזען

מ. לאַנדסבערג

צעגעלניאַנאַ 23, פראָנט, 1. שט.

נעהמט דעם אַדרעס!

Dr. med. URBACH

האָט זיך איבערגעצויגען

אויף פּיעטריקאַווער 8

טעלעפאָן 148-89

ספּעציאַליסט פאַר נערווען-קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 4 ביז 6 נאָכמיטאָג.

Dr. J. Herszfinkel

ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען

האָט זיך איבערגעצויגען

אויף זשעלאַזנאַ 8a, טעל. 111-87

נעהמט אָן פון 8—9 און פון 3—5 נאָכמ.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרמ.

בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. N. ROZEN

צאָהן-כירורג צאָהן, קיפער, דויאַנסלעס, גימען- און צונג-קראַנקהייטען

רענטגענאָדיאַגנאָסטיק.

Andrzeja 7, tel. 216-57

פון 3—7 נאָכמ.

Dr. med. R. ZALCWASSER

כירורג

ציגעל-גאַס 19, טעל. 125-17

צוריקגעקעהרט.

מעפּפאַנגט פון 4—7 נאָכמיטאָג.

7998

אַנ'אָרט צו שלאָפען

פאַר 1 אָדער 2 יונגעלייט

אין אָפּצוגעבען פון זאָפאָ"ט. -- צו ע פאַהרען פּיעטריקאָווער 33, אויפ'ן 2. הויף, פּאַרטער

Artyst. Zakład Fotograficzny

„POLONIA“

ŁÓDZ, Sw. JERZEGO Nr. 11.

דער פאָטאָגראַפישער אַטעליער „פּאָלאָניא“

בעמיהט זיך שטענדיג צופרידענצושטעלען זיינע קונדען מיט זיין סאָלידע אַרבייט און פּינקטליכע אויספירונג. דעריבער כדי צו געבען אַלע די מעגליכקייט זיך איבערצייגען, האָב איך פערקלענערט די פּרייזען אויף אַלע אַרט פאָטאָגראַפיעס און פּאָרטרעטען. אַ חוץ דעם גיב איך צו

א פּרעמיע! יעדער איינציגער, וואָס בעשטעלט

6 ברוינע מ. פאָטאָגראַפיעס 3 זל.

בעקומט אַ שפּיגעלע מיט זיין אייגענער פאָטאָגראַפיע אומזיסט.

בעמערקונג: אויפ'ן וואונש גיב איך ספּעציעלע קאָסטיומען צו די אויפנאַהמען אָהנענטגעלטליך. מיט אַכטונג

אַרטיסט. פאָטאָגראַף. אַטעליער

„POLONJA“

לאָדז, יעזשעגאָ 11.

צופאָהר מיט טראַמוואַי נומ' 3. אינה.: דיפּל. פאָטאָגר. גוטערמאַן.

בעקאַנטמאַכונג.

די גרינדונגס-קאָמיסיע פון דער „גמילת חסדים-קאַסע“ ביים הילפס-פעראיין „משמרת החולים“ מאַכט עפענטליך בעקאַנט, דאָס זונטאָג, דעם 29. נאָוו. ה. י. קומט פאָר

די ערשטע אַלגעמיינע פערזאַמלונג

אין אייגענעם לאָקאַל, ב. לימאַנאָווסקיעגאָ 6. פּינקטליך 7 אַ זייגער אָוועמד מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג:

1) וואַהל פון אַ פּאָרזיצענדען, 2) בעשטעטיגען די סטאַטוטען, 3) וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, פרייע פאָרשלאָגען.

די גרינדונגס-קאָמיסיע.

בעמ.: אין דעם נעכטיגען אָנאָנס איז על פי טעות געמאָלדען געוואָרען, אַז די פערזאַמלונג קומט פאָר שבת, 5 אָווענד, נור פאַקטיש קומט די פערזאַמלונג פאָר זונטאָג, דעם 29. נאָוו. ד. י.

7001

די אַלע וואָס ס'קומט געלד ביי

ס. ראָטשילד פון גרודזשאַנדז

ווערען גערופען אויף אַ דרינגענדע פערזאַמלונג, וואָס קומט פאָר ביי ה' ש. מעש (נאָוואָמיעסקאַ 4) היינט, דינסטאָג, פּינקטליך 8 אָווענד.

די צייטווייליגע קאָמיסיע.

7005

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

רענטגען-אינסטיטוט און ערצליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגערזשער 17, טעל. 116-33

ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק אויגען-קראַנקה פון 1—2

ד"ר וויינבערג אינערן. הערץ און לונגען פון 1—2 און פון 6—7

ד"ר יוסטמאַן נערווען-קראַנקה. פון 12—2

ד"ר כטופּעל רענטגען פון 12—2 און 4—6

ד"ר פּאַפּיערני פרויען- און געבורטס-הילף פון 11½—1

ד"ר האַנטאַר כירורגישע קראַנקה. פון 5—6

ד"ר ראַקאָוסקי נאָז, האַלז און אויערען-קר. פון 10—11, 2—3 און פון 6—7

ד"ר ראָזענצווייג קינדער-קראַנקהייטען פון 11—12 און פון 4—5

ד"ר רוזשאַנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1—2

נ. ראָזעס צאָהן-אַרצט פון 9—1

א. גראַדזענטשיק צאָהן-אַרצט פון 3—7

צאָהן-הײלונג, פּלאָמבירונג, קאָראָנען, מאָסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען-שטראַלען, פאַר בעשטראַלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאַמפּען, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע

אַלע מעגליכע אַנאַליזען.

אימפּונגען נעגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין).

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

וויזיטען איז שטאָט.

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE

ZIELONA 6,

Telefon 12-333

tel. 12-333

tel. 12-333

ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אַלע פּלוצימדיגע פאַרפאַלען צו יעדער צייט ביי טאָג און ביינאַכט ווי אויך אין אַלע אַקושעריע און גינעקאָלאָגישע הילף.

Dr. med.

H. LUBICZ

ספּעציאַליסט פאַר הויט-, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען

צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43) טעל. 141-32

עמפּפאַנגס-שעה'ן 8 — 10, 12 — 2 און 5 — 8, זונטאָג און יו"ט 9—1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל

Dr. Z. Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען

11-טען ליסטאָפּאַד 9

קאָנסטאַנטינער טעלעפאָן 127-81

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 [...]

געוו. אַסיסטענט פון די קליניקען פון אוניווערזיטעט אין בערלין

Dr. med. STARKER

ווענערישע, הויט, האָר און בלאָז-קראַנקהייטען

שרודמיעסקאַ 12

טעל. 126-87

נעהמט אָן פון 9—11 און פון 4—8 אָווענד.

זונטאָג און יום-טוב פון 9 ביז 1 מיטאָג.

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזן

Dr. med. REICHER

פּאָלודניאָוואַ 28, טעל. 20193

ספּעציאַל-אַרצט פאַר מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג

נעהמט אָן פון 8—11 פריה און פון 5—8 אָווענד.

זונטאָג און יום-טובים פון 9—1 מיטאָג.

פון האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

ענטשיידונג אין דער האנד-ווערקער-קאמער

היינטיגען זונטאג קומט פאר נאך אן איבעריים פון לאנגע חדשים די פלענארע זיצונג פון דער לאדזער האנדווערקער-קאמער, וועלכע איז איצט צובראכען און קען נישט אננעהמען קיין שום בע-שלוסען.

די איצטיגע פלענארע זיצונג איז דוכט זיך, דער לעצטער פרוב, צי וועט זיך קענען שאפען אין דער קאמער א מעהרהייט, וועלכע זאל קענען געבען א גאראנטיע פאר ווייטערדיגע פראדוקטיווע און שעפעריש ארבייט לטובת די לאדזער האנדווערקער, אדער וועט דער כאאס ווייטער הערשען ווי ביז איצט און קיין שום פאזיטיווס וועט נישט קענען געשאפען ווערען, אויב די נאהענטסטע פלענארע זיצונג וועט אין דער הינזיכט נישט קומען צו קיין פערשטענ-דיגונג, וועט וואהרשיינליך, קומען צו אזא לאגע, אז ס'וועט געשאפען ווערען א צוואנגס-פערוואלטונג אין דער לאדזער האנדעלס-קאמער.

יעדער פארלאמענטארישע אינסטיטוציע, יעדע זעלבסטפערוואלטונג, וועלכע וויל עפעס און האט די מעגליכקייט עפעס ממשות'דיגעס צו שאפען מוז זיך שטיצען אויף א מעהרהייט אין דער אינסטיטוציע וועלכע זאל נישט בעשווערען די ארבייט נאר זאל סאלידאר זיין אקטיוו מיט די אויספיהרער פון דער ארבייט, אין דער לאדזער האנדווערקער-קאמער איז אזא לאגע, אז אהן דער הילף פון די יודישע ראט-מענער קען אזא מעהרהייט נישט געשאפען ווערען.

די יודישע ראטמענער קענען צוטרעטען צו אזא קאנסאלידאציע, אויב זיי וועלען האבען די זי-כערקייט, אז די יודישע האנדווערקער-אינטערעסען וועלען נישט בעל'ילהט ווער'ען און נישט שיקאנירט ווערען. ליידער האט די פראקטיק בעוויזען, אז זייט דעם 14. יולי 1929, זייט דער עקזיסטענץ פון דער לאדזער קאמער, האבען די יודישע האנדווערקער נישט צו בעווייזען קיין שום אקטיווען אין איהר ארבייט, אזוי ווייטער קען עס נישט געהען; די יודישע ראטמענער זענען היינט ווי שטענדיג גרייט צו די גרעסטע און אנגעשטרענגסטע לייסטונגען צו ריהרען די ארבייט פון דער קאמער אויף איהרע ענטשפרעכענדע וועגען לטובת אלע האנדווערקער, דערביי וועלען זיי אבער שטענדיג אין זינען האבען די אינטערעסען פון די וועלכע האבען זיי געשיקט אין דער אינסטיטוציע אלס זייערע פארשטעהער.

איצט איז אנבעלאנג דערין, צי ס'וועט זיך גע-פינען אין דער קאמער א גרופע פוילישע ראט-מענער, וועלכע וועלען אפען און דרייסט שאפען א מעהרהייט מיט די יודישע האנדווערקער מיט אן אנגעצייכנטען ארבייטס-פראגראם, וועט זיך אזא גרופע געפינען וועט זיין לטובת אלע האנדווערקער, אויב נישט פערלירען די יודישע האנדווערקער דעם חשק און דעם ספעציעלען אינטערעס דערצו און זיי וועט זיין אלץ איינס אויב אפילו אין דער קאמער וועט אריינגעזעצט ווערען א צוואנגס-פער-וואלטונג.

י. ד.

וואס יעדער סוחר און האנדווערקער דארף וויסען?

א פאדאטעק פון מעהל

גאר אין גיכען געהען די רעגירונג איינפיהרען א נייעם פאדאטעק, וואס מ'וועט נעמען ספעציעל פון מעהל.

פון יעדען קילא מעהל וואס געגומען ווער'ען א האלבען גראשען קאנסומציע פאדאטעק, און פינאנץ-מיניסטעריום ווערט נאר בעהאנדעלט די פראגע ווער עס זאל צאהלען דעם דאזיגען שטייער. צי זאל מען איהם איינקאסירען פון די מילען, אדער דורך די בעקערייען און געוועלבער.

די הכנסה פונ'ם דאזיגען קאנסומציע שטייער זענען בעשטימט אויף צו דעקען די ריזיגע אויסגא-בען, וואס די רעגירונג גיט אויס אויף די עקספארט פרעמיעס פון תבואה.

מעהל-סוחרים

סוחרים, וואס האנדלען מיט מעהל און האבען געצאהלט ביז איצט נישט מעהר ווי א האלבס פראצענט אויב זיי האבען געפיהרט האנדעלס-ביכער, און בלויז איין פראצענט אויב אן ביכער. די מיל ווי-דער האט געצאהלט אומזאץ-שטייער נאר פון דעם לוין געלד פאר'ן מאלען.

דער נאוועליזירטער אוסטאוו פיהרט איין, אז אזעלכע סוחרים, וואס לאזען מאלען זייער תבואה, וועלען מוזען צאהלען איינס פראצענט אפילו ווען זיי פיהרען האנדעלס ביכער.

לעדער-סוחרים

דאס זעלבע וועט זיין מיט לעדער-סוחרים, וואס האבען ביז איצט אויפגעקויפט רויהע פעל און געלאזט אויסארבייטען פערטיגע לעדער. ביז איצט האבען הורטאווניקעס מיט האנדעלס-ביכער געצאהלט פון די לעדער 1 פראצענט און די גארבעריי האט גע-צאלט אומזאץ שטייער פון ארבייטס לוין, איצט וועט דער לעדער הורטאווניק אפילו מיט האנדעלס ביכער מוזען צאהלען פאר אויסגעארבייטע לעדער פון איי-גענע רויהע פעל 2 פראצענט.

שטייער-הנחה פאר בעקערס

אלע בעקער, וואס האבען האנדווערקער-קאר-טען, וועלען צאהלען אומזאץ-שטייער נאר איינס פראצענט. דאס וועט חל זיין שוין פון 1. יאנואר 1932. דאס זעלבע וועלען צאהלען איינס פראצענט די בעקער געוועלבער וואס געהערען צום בעקער.

דאגעגען בעקערס, וואס האבען נישט קיין האנדווערקער-קארטען, וועלען ווייטער צאהלען 2 פראצענט.

די זעלבע הנחה ווערט איינגעפיהרט פאר אנ-דערע ווארשטאטען פון שפייז ארטיקלען, וואס האבען האנדווערקער קארטען.

אלע האנטווערקער

וועלכע האבען האנדווערקער-קארטען, וועלען צאה-לען פון 1. יאנואר 1932 צו אנדערהאלבען פראצענט און פון 1. יאנואר 1933 וועלען זיי צאהלען 1 פראצ. די, וואס האבען נישט קיין האנטווערקער-קארטען, וועלען ווייטער צאהלען 2 פראצענט.

אפגעשאפט די הנחה פאר האנט-ווערקער

האנדווערקער, וואס ארבייטען מיט דער הילף פון איין ארבייטער, אפילו מיט דער הילף פון א אייגענעם זון אדער טאכטער, וועלען פון 1. יאנואר שוין מוזען צאהלען אומזאץ-שטייער. ביז איצט זענען זיי געווען בעפרייט. פון איצט אן וועלען פון אומזאץ שטייער זיין פריי נאר אזעלכע האנדווער-קער, וואס ארבייטען גענצליך אליין אהן שום מיטהעלפער.

וועגן מעלדן ליקווידירטע ווערקשטעל!

מיר מאכען אויפמערקזאם, דאס אין פאל פון ליקווידאציע פון א ווערקשטעל אדער פאבריק מוז מען מעלדען אין שטייער-אמט און מאגיסטראט. פאר נישט מעלדען דראהט א שטראף ביז 1000 זלאטעס. די פארמאליטעטען ערלעדיגט די קאנצע-לאריע פון האנדווערקער-פערבאנד, פאלודניאווא 4.

וועגן ליציטאציעס פון פרעמד אייגענטום

דאס העכסטע געריכט האט ארויסגעגעבען א דעציזיע, דאס מען טאר נישט סעקוועסטרירען און פערקויפען פאר שטייערן פרעמד אייגענטום, ווי סחורה און מאשינען, אזעלכע ווערען זאגאר בענוצט דורך דעם שטייער-צאהלער און געפינען זיך ביי איהם אין לאקאל. ביי אזעלכע פאלען מוז מען זא פארט מעלדען אין דער קאנצעלאריע פון האנדווער-קער-פערבאנד.

וועגן ווערקשטעלען אין פאבריקס-בנינים

מיר דערמאנען, דאס ווערקשטעלען און פאברי-קען, וועלכע געפינען זיך אין פאבריקס-געביידעס זענען בעפרייט פון לאקאל-שטייער, ביים בעקומען א צאהלונגס-בעפעהל (נאקאז פלאטניטשי) מוז מען באלד אינטערווענירען.

פון צענטראלען האנדווערקער-פערבאנד פאלודניאווא 4

דער סעקרעטאריאט האט אנגעהויבען א ברייטע טעטיגקייט און הויבט אן אויפסניי צו ארגאניזירען אלע ארבייטען לטובת די היגע האנדווערקער, דער סעקרעטאריאט מעלדעט:

וועגן מעלדונגען אין דער קראנ-קען-קאסע

עס ווערט דערמאנט, דאס די קאנצעלאריע פון דער צענטראלע האט דאס רעכט אנצונעהמען אנ-מעלדונגען און אויסמעלדונגען פאר דער קראנקען-קאסע.

הנחה-טאריף אין דער עלעקטראווניע

עס ווערט דערמאנט, דאס די מיטגלידער פון פערבאנד קענען געניסען דורך דער קאנצעלאריע פון דער צענטראלע פון הנחה טאריף אין דער עלעקט-ראווניע.

דיזשורען אין לאקאל פון דער צענטראלע און קלוב

עס זענען איינגעפיהרט געווארען דיזשור'ען פון פערוואלטונגס מיטגלידער אין לאקאל פון דער צענט-ראלע און קלוב יעדען אווענד פון 8 ביז 10. אלע ארט קלאגען און פארשלאגען ווערען דורך דעם דיזשורירענדען מיטגליד אנגענומען פאר דער פער-וואלטונג.

שאך, דאמינע און דאמקע-שפיל אין קלוב

מיר מאכען בעקאנט, דאס אין קלוב פון פער-באנד קענען די מיטגלידער שפילען בחנם שאך, דא-מינא און דאמקע, עס וואלט געווען געוואונשען, דאס די מיטגלידער זאלען אויסנוצען דאס אויביגע צו זייער פערגעניגען.

הנחה-בילעטען אין טעאטער

די מיטגלידער פון דער צענטראלע האבען דאס רעכט צו געניסען פון הנחה-בילעטען אין שטאטישען און אין פוילישען קאמעראל-טעאטער, וועלכע מען בעקומט טעגליך פון 10 ביז 1 און פון 4 ביז 7 אין ביורא פון קריסטליכען האנדעלס-אנגעשטעלטען פע'איין, פיעטריקאווער 108 ביים פארצייגען פון דער לעגיטימאציע פון פערבאנד.

הנחה-בילעטען אין דער באד-אנשטאלט „צענטראל"

הנחה בילעטען אין דער באדא-אנשטאלט „צענ-טראל" בעקומט מען אין דער קאנצעלאריע.

וועגן דער פאלקסציהלונג

די מיטגלידער ווערען אויפגעפאדערט אנצו-שרייבען זיך אדער זייערע זוהן און טעכטער אין דער קאנצעלאריע פון פערבאנד אלס צעהלונגס-קאמיסארען צו דער פאלקס-צעהלונג וואס וועט פארקומען ד. 8 דעצ. 1931. אלע פאלקס-קאמיסא-רען בעקומען פון דער רעגירונג אנ'אויסצייכנונג „פאר אפפערוויליגע ארבייט". די קאמיסארען מוזען קענען לעזען און שרייבען פויליש.

אמט-שעה'ן אין דער קאנצעלאריע

די אמטס-צייט אין דער קאנצעלאריע איז: פון 10 ביז 2 און פון 5 ביז 9.

קינדער וואס האלטען זיך אויס ביי עלטערן

ווערען ביי פאטענט-אויסקויפען בע-טראכט אלס פרעמדע ארבייטער

די פינאנץ-מיניסטעריום האט ארויסגעגעבען אנ'-אויפקלערונג וועגען פאטענטען פאר די אונטער-נעהמער, וועלכע בעשעפטיגען 2 אייגענע קינדער.

די מיניסטעריום האט פעסטגעשטעלט, אז א פא-טענט פון דריטער קאטעגאריע קען מען אויסקויפען נאר דעמאלט ווען מען בעשעפטיגט נאר 1 מענש, אויב ס'ווערען בעשעפטיגט 2 מענשען מוז מען אויסקויפען א פאטענט פון צווייטער קאטעגאריע.

אין דער אויפקלערונג ווערט אנגעוויזען, אז הגם די מיטארבייטער זענען אייגענע קינדער, אבער זיי בעקומען אויף אויסצוהאלטען זיך מוזען זיי בעטראכט ווערען אזוי ווי פרעמדע ארבייטער.

דער גאלד-פיבער

דער פינאנציעלער וועלט-קריזיס

די גוואלדיגע בערזען-דערשיטערונגען פון די לעצטע דריי חדשים האבען ארויסגערופען א הייסען שטרייט ארום דער גאלד-פראגע. מען האט גענומען זוכען אין דער אזוי גערופענער גאלד-פערטיילונג די הויפט-סיבה פונ'ם ווירטשאפטליכען וועלט-קרי-זיס. לויט דער סטאטיסטיק פון אנהויב סעפטעמבער איז 60 פראצ. פונ'ם גאנצען גאלד-רעזערוו געווען „פערגליווערט" אין צוויי לענדער: די פעראייניגטע שטאטען האבען דאן בעזיצט 40 פראצ. און פראנק-רייך 20 פראצ. מיט'ן מאמענט, אבער, ווען ענגלאנד האט צייטווייליג אפגעשאפט דעם גאלד-פאריטעט איז ענטשטאנען א נייע גאלד-„וואנדערונג" פון אמע-ריקע קיין אייראפע. אין דער לעצטער סעפטעמבער וואך איז שוין ענטדעקט געווארען אנ'אנפליס פון 3,48 ביז 3,13 מיליארד דאלאר, דאגעגען זענען געשטיגען די גאלד-רעזערווען אין פראנקרייך (פון 58,5 מיליארד פראנק ביז 59,3 מיליארד), אין דער שווייץ און אין האלאנד.

דער דאלאר-קורס האט זיך גענומען „וואקלען" אין בעצוג צו די וואלוטעס מיט א „שטארקער" גאלד דעקונג, דאס הייסט אויף די געלד בערזע פון פאריז און ציריך.

גלייכצייטיג האט גענומען צוריק שטייגען דער קורס פונ'ם ענגלישען פונט, וועלכער איז אין די ערשטע מהומה-טעג געפאלען אונטער 3,50 דאלאר — ביז 3,80—3,90. מען האט זיך שוין גענומען „אריענטירען" אויף דעם סטאביליזאציע-קורס פון 4 דאלאר פאר'ן פונט שטערלינג, וואס בעטרעפט א פערקלענערונג פונ'ם גאלד-פאריטעט אויף קנאפע 20 פראצ. דאס וואלט זיך ארויסגעוויזען פאר ריכטיג אויב דער דאלאר גופא וועט פערבלייבען ביים גאלד-פאריטעט. מיט'ן מאמענט ווען דער דאלאר זאל אויך פערלאזען די גאלד-באזע וועט קומען צו א נייער כוואליע פון קורס-פערשיבונגען.

מיר זעהען שוין בעשיינפערליך, אז דאס בלויזע ארומיאגען זיך נאכ'ן גאלד-שטראם גיט נישט קיין שום בעגריף וועגען דעם כאראקטער פונ'ם איצטיגען פינאנסיעלען קריזיס, וואס זיינס גלייכען איז נישט צו מערקען אין דער מאדערנער געשיכטע.

מיר מוזען זיך אפשטעלען אויף דער געשיכטע פון די קאפיטאל-וואנדערונגען אין משך פון די לעצטע פיר יאהר, כדי אויפצוקלערען די טיפערע סיבות פון דער דערשיטערונג.

אין 1927 און בעת די ערשטע חדשים פון 1928 האט געהערשט אין אמעריקע א „הויכע" פינאנץ-קאניונקטור. דער פערנעם פון לאנג-טערמי-ניגע אויסלענדישע קרעדיטען האט געשלאגען אלע רעקארדען. א רייה מלוכות האט דאן בעקומען אין אמעריקע הלוואות אויף צו סטאביליזירען זייערע הל'אות. מען האט דאן געגלויבט, אז די וועלט טרעט אריין אין אנ'עפאכע פון גלייכגעוויכט. אפילו ביי די עקסט-לינקע עקאנאמיסטען איז דאן געבוירען געווארען דער געדאנק וועגען דער אזוי-גערופענער „רעלאטיווער סטאביליזאציע" פונ'ם קאפיטאליזם.

דאן איז געקומען דער צווייטער פעריאד פון פריהלינג 1928 ביז הערבסט 1929. די לאנג-טערמי-ניגע אויסלענדישע הלואות ווערען אפגעשטעלט, גלייכצייטיג ווערט געהויבען דער דיסקאנט, וועלכער פאראליזירט די קורצטערמיניגע שפעקולאציע - הלוואות אין דער ריכטונג ניו-יארק. די לענדער, וואס האבען בעקומען לאנגטערמיניגע קרעדיטען זע-נען געצוואונגען צו פערקלענערן זייער אימפארט, כדי צו דעקען די ציגזען און אמארטיזאציע-ראטעס. אין דער פרייז-בעוועגונג ענטשטעהט דער ערשטער שטארקער „קלאפ": דער אגראר-קריזיס ווערט פער-וויקעלט דורכ'ן אינדוסטריעלען קריזיס.

דער סוף פון 1929 און די ערשטע העלפט פון 1930 יאהר ווערט כאראקטעריזירט דורך דער ליק-ווידאציע פון די קורצטערמיניגע קרעדיטען אין אמעריקע, דער דיסקאנט ווערט ווידער פערקלענערט, די ענטשיידיגונגס-פראגע ווערט אויפסניי „רעגו-לירט". מען ווערט אויף א ווייל אפטימיסטיש, מען הויבט ווידער אן צו גלויבען אין „פראספעריטי", די אינטערנאציאנאלע קרעדיט-מערק ווער'ען אויפסניי געעפענט.

דאן וויזט זיך אבער באלד ארויס, אז די פרייזען פון רויה-שטאפען און לאנדווירטשאפטליכע פרא-דוקטען האלטען אין איין פאלען. דאס גראבט אונ-טער די קרעדיט-פעהיגקייט פון א גאנצע שורה לענדער, וואס זייער צאל-באלאנס בעזירט אויפ'ן עקספארט פון די דאזיגע פראדוקטען. דער אפטי-מיזם פערשוואונדעט אינגאנצען אין די זומער-חדשים 1930, ווען די „סטאן-אויפלעבונג" גיט שוין נישט קיין שום עפעקט. מיר טרעטען דאן אריין אינ'ם פי'רטען פעריאד, וועלכער איז נאך נישט פערענדיגט.

די געלד-געבער האלטען זיך אפ פון נייע קרעדיט-מאנאפאקציעס. די לאסט פון חובות ווערט שווע-רער צוליב דעם כסדר'דיגען פאלען פון די פרייזען. דער ווערט פונ'ם עקספארט פאלט שטארק אין אלע לענדער, וועלכע שטיצען זייער צאל-באלאנס אויפ'ן אויספיהר פון גרונט-פראדוקטען. דאס גלייכגעוויכט ווערט אין אזעלכע פאלען רעגולירט דורכ'ן עקס-פארט פון געלד, וואס זאמעלט זיך אן אין אמעריקע און אין פראנקרייך. דער דיסקאנט ווערט וואס נידעריגער אין די דאזיגע צוויי לענדער, דאגעגען שטייגט ער וואס אמאל שטארקער אין די לענדער, וואס האבען מיט עטליכע יאהר צוריק געבארגט געלד, האפענדיג אויף גאנץ אנדערע פרייזען-קאנ-יונקטורען.

די פערשטארקטע ארבייטסלאזיגקייט, וועלכע איז א דירעקטע סיבה פונ'ם אגראר-אינדוסטריעלען קריזיס האט פערגרעסערט די עפענטליכע אויסגאבען און פערקלענערט די הכנסות פון די מלוכות. דאס האט נאך מעהר פערשטארקט די שוועריגקייטען אויפ'ן געביט פונ'ם אינטערנאציאנאלען קרעדיט.

די סאציאל-פאליטישע קאמפליקאציעס האבען ארויסגערופען א פאניק, וואס געפינט איהר אויס-דרוק אינ'ם אנטלויפען פון די קאפיטאלען דיקא פון די לענדער, וואס נויטיגען זיך אין קרעדיט — אין דער ריכטונג פון די לענדער, וועלכע האבען אנ'איבער-פלוס פון געלד.

ווי מיר זעהען אלזא, איז די גאלד-פראגע בלויז א רעזולטאט פון א גאנצע רייה ווירטשאפט-ליכע און סאציאל-פאליטישע דערשיינונגען, וואס זענען ענג פערבונדען מיט'ן איצטיגען וועלט-קריזיס.

עס וואלטען געווען נאאיוו צו גלויבען, אז דאס „אריבערפעקלען" פון א טייל גאלד-רעזערווען פון איין עמיסיע-באנק אין דער צווייטער וואלט ארויסגערופען א ראדיקאלע פערבעסערונג אין דער ווירטשאפטליכער לאגע פון די אמשטארקסטען ענט-וויקעלטע אינדוסטריעלע לענדער.

די דאזיגע אילוזיע איז נישט מעהר ווי א פראָ-דוקט פונ'ם „גאלד-פעטישיזם", פונ'ם גלויבען, אז אלע צרות קומען פונ'ם גאלד. דאס הייסט פונ'ם באנק-קאפיטאל.

נ. ש.

לאָדז, 17 נאָוועמבער 1931

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז, 17 נאָוועמבער 1931

וועלט־פּאָליטיק פון איטאַליען

דער איטאַליענישער אויסערן־מיניסטער גראַנדי איז אָנגעקומען קיין אַמעריקע, וואו ער וועט פאַרברענגען גאַנצע 11 טעג. ווען מיר קניפּען די דאָזיגע ידיעה צונויף מיט'ן בעזוך, וואָס גראַנדי האָט דאָ נישט לאַנג אָפּגעגעבן דייטשלאַנד, וועלען מיר מוזען מודה זיין, אַז איטאַליען פיהרט איצטער באמת אַ רירעוודיגע וועלט־פּאָליטיק. כאַראַקטעריסטיש איז, וואָס די איטאַליענישע נסיעות געהען פּאַראַלעל צו די פראַנצויזישע נסיעות. און אויב לאַוואַל איז פריהער געפאָהרען קיין בערלין אויף זיך דורכצורעדען מיט'ן דייטשען רייכס־קאַנצלער בריונינג און איז דערנאָך געפאָהרען קיין אַמעריקע אויף אַ שמועס מיט הובער, זעהען מיר איצטער, ווי דער איטאַליענער גראַנדי געהט איהם נאָך ווי אַ שאָטען, בעזוכט אויך בערלין און גרייט זיך איצטער צו אַ לענגערען בעזוך אין אַמעריקע.

און עס איז נישט שווער זיך אָפּצוגעבן אַ דין וחשבון וועגען מוסאָליניס רירעוודיגקייט, אויב מען האָט אין זינען די געגנערשאַפט, וואָס איז אויסגעוואַקסען אין די נאָך־מלחמה־יאָהרען צווישען איטאַליען און פראַנקרייך.

מוסאָליני האָט בעשלאָסען אויסצושפּילען געגען פראַנקרייך דעם דייטשען אַטוט און פיהרט אַנ'ענערגישע דערנעהנטערונגס־פּאָליטיק צווישען איטאַליען און דייטשלאַנד. שוין אַ היפּשע צייט ווי מוסאָליני בכבודו ובעצמו פיהרט אַ שטאַרקע פּראָפּאַגאַנדע פאַר'ן איבערקוקען דעם ווערסאַילער אָפּמאַך, אויף וועלכען מען קוקט אין פראַנקרייך, ווי אויף אַ היילּיקטום, וואָס מען טאָר איהם נישט אָנריהרען, און אָט טאַקע אין דעם מאָמענט, בעת גראַנדי איז געווען אין בערלין האָט מוסאָליני געהאַלטען אין נעאַפּעל אַ רעדע, וואָס האָט מיט איהר קלאָרקייט און איינגעהאַלטענעם טעמפּעראַמענט געמאַכט אַ רושם אין דער וועלט.

מוסאָליני האָט געזאָגט בפירוש: „זאָל די מענשהייט טאַקע מוזען וואַרטען נאָך 60 יאָהר ביז וואַנען מען וועט סילוקען דעם חשבון פון די מלחמה חובות, אַ חשבון, וואָס איז געשריבען מיט'ן בלוט פון מיליאָנען יונגעליט, וואָס פאַר זיי שיינט שוין נישט די ליכט פון דער זון? מיר פרעגען ווייטער: צי קאָן מען זאָגען, אַז עס הערשט גלייכהייט צווישען די פעלקער, ווען איין צד איז בעוואָפענט פון קאָפּ ביז די פיס, און דער אַנדערער צד (ער מיינט דערמיט דייטשלאַנד) איז פערמשפּט (לויט'ן ווערסאַילער אָפּמאַך) צו פערבלייבען אָן כלי זין? ווי קאָן מען גאָר רעדען וועגען ווידעראַמאָל אויפבויען אייראָפּע. ווען מען זאָל נישט מסכים זיין איבערצוקוקען עטליכע תקנות פונ'ם ווערסאַלער שלום־אָפּמאַך, וואָס האָבען דערפיהרט די וועלט ביז צום ברעג פון אַ מאַטעריעלען אָפּגרונט און האָבען זיך אַריינגעוואָרפען אין אַ מאָראַלישען יאוש?

ווי לאַנג נאָך וועט עס געדויערען, ביז וואַנען מען וועט זיך איבערצייגען, אַז אין דעם רעזשער־מעכאַניזם פון דער וועלט איז נישט אַלצדינג אין אָרדענונג? נאָר, אויב מען וועט איבערקוקען די אָפּמאַכען, וועט מען קאָנען קומען צו אַנ'אמת'ן שלום, וואָס זאָל נישט שטעהען אין אַ סתירה מיט'ן יושר. אויב־ישע נישט הענסטמאָל איז דער ווערסאַילער שלום־אָפּמאַך אַ דאָקומענט פון נקמה, אינטערעסען און פון פחד".

סקעפּטיקער וועלען טענה'ן, אַז מוסאָליניס דייטש־פריינדליכקייט צילעוועט נאָר אויף אַ שטאָך צו געבען פראַנקרייך, וואָס קאָנקורירט מיט איטאַליען אויפ'ן מיטעל־לענדישען ים און וואָס בעציהט זיך נישט גאָר לאָיאַל צום פאַשיסטישען רעזשים אין איטאַליען, געבען גאַסטרעכט צו די פּראָגרעסיוו־דעמאָקראַטישע און סאָציאַליסטישע איטאַליענישע עמיגראַנטען. נאָר ווי די מעשה זאָל נישט זיין, צי מאהבת מרדכי, צי משנאת המן, עס בלייבט אַ פאַקט, אַז דער איטאַליענישער פאַשיזם מיט מוסאָליני בראש פיהרט איצט אַ ווירטיכטיגע וועלט־פּאָליטיק, קאָנקורירענדיג אויף דעם געביט מיט פראַנקרייך.

אַ רייהע נייע פאַבריקען און ווערשטאַטען

אין יודישע שטעט און שטעטלעך אין ווייסרוסלאַנד

מאָסקווע (יט"א) אַ גאַנצע רייהע נייע פאַבריקען און ווערקשטאַטען האָבען זיך צום 14־טען יאָהרטאָג פון דער אָקטאָבער רעוואָלוציע געעפענט אין ווייסרוסלענדישע שטעט און שטעטלעך מיט אַ געדיכטער יודישער בעפעלקערונג.

אין וויטעבסק האָט זיך געעפענט אַ גרויסע בערשטען־פאַבריק און האָר־שפּינערײַ, וואָס וועט פעראייניגען די גאַנצע בערשטען־אינדוסטריע פון ווייס־רוסלאַנד און אַ גרויסע טריקאָטאַזש־פאַבריק, וועלכע איז די גרעסטע אין ווייס־רוסלאַנד. יעדע פון די פאַבריקען בעשעפטיגט איבער טויזענד אַרבייטער, העכער צוויי דריטעל פון וועלכע זענען יודען.

אין מאָהילעוו האָט זיך געעפענט אַ זייד־פאַבריק, אין האָמעל אַ פאַבריק פון לאַנדווירטשאַפטליכע מאַשינען, אַ גלאָז־פאַבריק און אַ מאַרגאַרין־פאַבריק. אין קרישעוו — אַ צעמענט־פאַבריק, אין אָרשע און ביכאָוו — האָלץ־ווערקשטאַטען א. א. וו.

די גרעסטע טייל אַרבייטער אין די אַלע אונטערנעהמונגען זענען יודען.

דער אַנטיסעמיטיזם איז אַ שוץ־העמד געגען סאָציאַליזם

די פּריציש־מאָנאַרכיסטישע אָל קריכט אַרויס פון זאַק

דער שעף־רעדאַקטאָר פון ווילנער מאָנאַרכיסטיש־סאַנאַטאָרישען „סלאָוואָ" דעפּ. מאַצקעוויטש וואָס שרייבט זיך אונטער „צאַט", האָט געשלאָגען דעם רעקאָרד מיט זיין אַרטיקעל א"נ „דער גרינער קאַליר, דער קאָליר פון נאַרישקייט".

מ'דאַרף געדענקען, שרייבט ער, אַז שטעמפּלענדיג די עקסצעסען, טאָר מען עס נישט טון איינזייטיג, טענהנדיג, אַז אין אַלץ איז שולדיג נור די פּוילישע יוגענד, וואָס האָט אָנגעהויבען די אַוואַנטורעס, וואָרעם דאָס בערוהיגט נישט, נאָר צורייצט.

„אונזער לייטאַרטיקעל פון אייערנעכטען האָט געפּיהלט דאָס דאָזיגע גלייכגעוויכט, אָבער דאָס איז שוין נישט אונזער שולד. אויפ'ן אָרט, וואו מיר האָבען ערומגערעדט די געשעהענישען, וועלכע האָבען בעגלייט דעם מאָרד פון היילּיגען אַנדענק וואַצלאַוואָסקי, האָט זיך בעוויזען אַ ווייסער פלעק. איך בין געווען אויף דער פּרעסע־קאָנפערענץ ביים וואָיעוואָדע. דאָרטען האָב איך געהערט די פּרטים, וואָס זענען נוגע דעם מאָרד; איך האָב די דאָזיגע פּרטים איבערגעחזר'ט, צוגעבענדיג אויסדרוקען פון פאַר'משפּט'ונג אויפ'ן אַדרעס פון די יודען, וואָס האָבען דעם אַקט בעגאַנגען. דער פּראָקוראַטור האָט אָנערקענט, אַז מיין בעריכט שטימט נישט מיט'ן אמת, און קאָנפיסקירט די צייטונג. דערפאַר איז פאַר גאָך אַ ידיעה פון דריט־ראַנגיגער בעדייטונג".

ווייטער קריכט שוין אָפען אַרויס דער אמת פון פּריציש־מאָנאַרכיסטישען אָל און צאַט פון „סלאָוואָ" איז זיך פאַקטיש מודה, פאַרוואָס זיין צייטונג טאָר דעם אמת נישט שרייבען:

„..דאָס איז וויכטיג אויך פאַר אונזער אויסלענדישער פּראָפּאַגאַנדע. קענען מיר דאָך די מנהגים פון דער יודישער געזעלשאַפט. געוויס וועלען זיי וועגען די ווילנער געשעהענישען צופיקען אין דער גאַנצער דייטשער פּרעסע און אין אַנדערע לענדער. דאָס אָנווייזען אויפ'ן פאַקט, אַז דער איינציגער, וואָס איז געשטאָרבען פון די אונרוהען איז געווען אַ פּאָליאַק, איז דאָך אַזוי ווי אַ בעווייז, אַז קיין איינציגער שלאָגען איז נישט געווען. צוליב אונזער זעלבסטשוץ אין דער אויסלענדישער פּרעסע, קענען מיר נישט פערשווייגען דעם דאָזיגען פאַקט און אויך נישט פערבייגען מיט שטילשווייגען די „אומשטענדען", וואָס האָבען איהם בעגלייט".

דאַן גייט דאָס סאַמע געדיכטע:

„די ווילנער בעפעלקערונג, דאָס איז אַ טייערע בעפעלקערונג, די אָרענטלעכסטע אין דער וועלט, מיר האָבען מיט איהר צוזאַמען געקעמפּט, און ווער ווייס, צי וועלען מיר נאָך נישט קעמפען. דאָס איז זעהר אַ פּאַטריאָטישע בעפעלקערונג, און **די היבשע דאָזיגע אַנטיסעמיטיזם, וואָס זי בעזיצט, איז אַ מין העמד, וואָס שיצט איהר קעגען סאָציאַליסטישער פּראָפּאַגאַנדע**".

אַלזאָ ווייניגסטענס אָפענע דיבורים. דער אַנטיסעמיטיזם איז „אונז וויכטיג און מיר מוזען איהם האָדעווען און אונטערהאַלטען". אָבער גלייך פּרובט „צאַט" מאַכען אַ טריט צוריק, בעהויפּטענדיג נאָך דעם אַלעמען:

„איך בין נישט קיין אַנטיסעמיט! פּערקערט. איך גלויב, אַז די יודישע און פּוילישע אינטערעסען זענען בשום אופן נישט סותר איינע די צווייטע. אָבער אין מאָמענט, ווען די דאָזיגע בעפעלקערונג הויבט זיך אָן צו בונטעווען, ווען מ'דאַרף איהר בערוהיגען, וויל איך בערוהיגען און נישט אויפרייצען, און דער שרייענדיגער פילאָסעמיטיזם דענערווירט נאָר, און בערוהיגט נישט". ווייטער זאָגט ער זיך אַרויס קעגען די פיהרער פון דער ווילנער בעפעלקערונג, געגען די פּודעקעס, וואָס רוקען אַריין די סטודענטען און דער בעפעלקערונג אַ לעגענדע פון גרינעם קאָליר, וואָס איז אַלעמאָל געווען דער סימבאָל פון נאַרישקייט".

צי איז אָבער „צאַט" אַ סך בעסער פון זיי?

* * *

אין פאָלגענדיגען נומער פון „סלאָוואָ" איז גלייך אויף דער ערשטער שפּאַלט פון דער ערשטער זייט אָפּגעדרוקט אַנ'אָפענער בריף פון אַ געוויסען סטודענט ק. בישעווסקי, וואָס איז אויך מסוגל נישט צו בערוהיגען. נאָר אויפצורייצען.

פון איין זייט שרייבט ער:

„ווען איך האָב אַמאָל געזעהען און געהערט די יודישע פּאָגראָמען אין רוסלאַנד, האָט מיר פון זיי געעקעלט, געעקעלט פון פינסטערען רוסישען באַרבאַריזם. און דעריבער טוען איצטער וויי, טוען שרעקליך וויי אַלע אמת'ע קריסטען און פּאָליאַקען די פאַקטען, וואָס בעווייזען, אַז אונזער ניוואָ איז אַזוי ווייניג אַוועק פון ניוואָ פון ווייטען מזרח".

פון דער צווייטער זייט שרייבט ער:

„איך רייניג נישט אָפּ דאָס יודישע געוויסען, איך נעם פון זיי נישט אַראָפּ די גרויסע שולד פון מאָרד. פון בעהעלטעניש, אָבער זייערע מעשים זענען אין הסכם מיט'ן געמיינעם פּרינציפּ: „אַנ'אויג פאַר אַ אויג". אונזערע פּרינציפּען זענען אַנדערע".

און דאָ קומט די פאָדערונג מוחל צו זיין די יודען אין נאָמען פון דער קריסטליכער מאָראַל.

דער בעל־מחילה האָט זיך אָבער צוגעאיילט אַרויסצוזאָגען: די שולד אויף יודען — און דאָס אויף אַלע אָהן אויסנאַהם. נאָך איידער אפילו עס איז בעוויזען געוואָרען, פון וועמענס האַנד סט. וואַצלאַוואָסקי איז אומגעקומען. צי איז עס נישט „אויג פאַר אויג" פון ערגסטען סאָרט?

געגען דער בעהויפּטונג פון סטוד. בישעווסקי מכה דעם „רוסישען באַרבאַריזם" טרעט אַרויס די ווילנער רוסישער צייטונג „נאַשע סלאָוואָ":

„אויב, שרייבט דאָס בלאַט, דער מחבר וועט זיך אַמאָל בעקענען מיט'ן אמת'ן פּנים פון פאַר'מלחמה'דיגען רוסלאַנד, וואָלט איהם זיין בעקאַנט, אַז די גאַנצע אינטעליגענץ פון אָט דעם „ווילדען מזרח", די גאַנצע פּרעסע, די גאַנצע ליטעראַטור — אַלע האָבען שאַרף פּראָטעסטירט די פּאָגראָמען; אַז אין דער סביבה פון אָט דער־זעלבער „רוסישער באַרבאַרישקייט" איז אונמעגליך געווען זיך פאָרצושטעלען צוזאַמענשטויסען פון סטודענטען מיט סטודענטען, אַלץ איינס, צי צוליב מתים, צי צוליב נאַציאָנאַלען אַנטאַגאָניזם..."

ווייטער שרייבט דיזעלבע צייטונג:

„אין די אַרטיקלען פון די פּוילישע פּובליציסטען פון אַלע לאַגערען איז ביז איצט נישט געווען אָנגעוויזען אויף עפּעס אַנדערש: נישט נאָר אויפ'ן שאָדען פון די אַלע צוזאַמענשטויסען, אין אונרוהען לגבי דער קולטורעלער וועלט, נאָר אויף דער דירעקטער געפאַהר פאַר דער מלוכה פון די גאַסען־אַרויסטרעטונגען. די אונרוהען האָבען דאָך שוין בעוויזען צו פערלירען זייער לכתחילה'דיגען ריין סטודענטישען כאַראַקטער, און די סטודענטען בסוף גיהען דאָך שוין אַרויס אין זייערע רעזאָלוציעס מחוץ פון די יודישע מתים און זיי רוקען אַרויס פּאָליטישע טעזיסען, און אין דעם פאַל שפּילען אַ זעהר טרויעריגע ראָלע די „לייטענדע" אָרגאַנען פון דער עקסט־רעכטער פּרעסע, וועלכע קאָן באַין אופן זיך נישט שטעלען אויפ'ן מלוכה־שטאַנדפּונקט און חזרט איבער, ווי אַ פּאַפּוגאַי די אויסגעדראָשענע נאַציאָנאַליסטישע אַרגומענטען.

די זאַך וואָלט גאַנץ אַנדערש אויסגעזעהן,

ווען אויף עקסצעסען וואָלט מען נישט געקוקט, ווי אויף אַ „טאַנץ מיט יודען"

אין צוזאַמענהאַנג מיט די עקסצעסען פון די ענדעקישע סטודענטען גיט דעפּ. גרינבוים אין „נ. פּ." אַנ'אינטערעסאַנטען שקיץ פון דער יודישער זעלבסטשוץ, וועלכע איז געשאַפען געוואָרען נאָך דעם פּאָגראָם אין קעשעניעוו און האָט ריינגעוואַשען דעם יודישען כבוד פון דעם שרעקליכען פאָרוואורף, וועלכען ביאַליק האָט געוואָרפען אין פּנים די יודען נאָך דער דעמאָלטיגער גרויזאַמער שחיטה. פערבינדענדיג די פראַגע וועגען יודישער זעלבסטשוץ מיט די אַקטועלע פראַגען פון מאָמענט, שרייבט דעפּ. גרינבוים:

די ענדעקישע פּובליציסטיק בעהויפּטעט, אַז אַ דיסקוסיע וועגען יודישע פראַגען איז אָפט פּשוט אונמעגליך צוליב צוויי טעמים. ערשטענס, וועלען די יודען שטענדיג בעווייזען דעם געגנער צו פערשווייגען, צווייטענס, האָבען זיי זעהר איינפלוסרייכע פריינד, וואָס דינען די יודען צוליב אייגענע צוועקען און וואָס דעצידירען פון פאָראויס וועגען יעטווידער דיסקוסיע צוליב דעם בלייבט נישט איבער עפּעס אַנדערש ווי אָנצווענדען דעם אַרגומענט פון פויסט און פון שטעקען און מעגליך, אַז אין דער ווייטערדיגער ענטוויקלונג פון דאָזיגען געדאַנק אויך דעם רעוואָלווער און דאָס מעסער. צו אַזעלכע אויספיהרען קומט די ענדעקישע פּובליציסטיק. אין דאָס זאָגט אָן, אַז די אָנפאַלען וועלען פּאָטענציעל ווערען ביי יעטוועדער געלעגענהייט.

עס איז נישטאָ קיין ספק, אַז אויפ'ן בענוצען זיך מיט'ן דאָזיגען געוועהר האָט אַנ'איינפלוס אויך די זיכערקייט אין דער יודישער וועהרלאָזיגקייט, אין זייער פּאַסיווקייט. אין דער אומלויף שפּראַך ווערט דאָס אָנגערופען יודישע פּחדנות. אָנפאַלען אויף יודען זענען ביי אונז ביז איצט נישט געווען פערבונדען מיט קיין גרעסערער ריזיקע און האָבען נישט געדראָהט מיט קיין גרעסערער געפאַהר. „אַ הולע טון מיט יודען האָט נישט קיין כך אָרבער אַפילו גאָרנישט געקאָסט. ווען עס וואָלט געווען אַנדערש, ווען עס וואָלטען געפאַלען קרבנות נישט בלויז פון איין זייט, דאַן וואָלט מען זיך גוט פערטראַכט, איידער מען וואָלט אָנגעהויבען „דעם טאַנץ". ווען די פּאָגראָמען, עקסצעסען, אָנפאַלען וואָלטען פערוואַנדעלט געוואָרען אין קאַמפען, דאַן וואָלט זיכער געווען אַנדערש. אַ בעווייז איז דער פערלויף פון די איצטיגע געשעהענישען. עס וואָלט נישט געווען קיין גרינגשעצונג, עס וואָלט נישט געווען אָט די אונערהערטע בעליידיגענדע בעציהונג ווי צו אַ פערווילּונג פון צעלאַבוסעוועטע גרויסע קינדער, צו שטיפערייען פון שילער, וואָס מען קען נישט נעהמען טראַגיש. אין אָט דער אומשטאַנד וואָלט קודם כל דעצידירט וועגען דער ענטשלאָסענקייט אין דער רעאַקציע פון דער מאַכט.

וועגען דעם אַלעם טאָר מען נישט פערגעסען אויף קיין וויילע, און דער עיקר דאַרף מען געדענקען דאָס, וואָס עס לערנט די העלדישע געשיכטע פון אונזער זעלבסטשוץ, צו וועלכער די סאָטען פון דער „הגנה" אין ארץ־ישראל האָבען צוגעוואָרפען זייטלעך פול מיט רוהם

—=):o:(=—

„פּראָוואָקאַציע פון אַ פּאָליטישען באַנדיט"

רופט וואָראָשילאָוו אַז די בעהויפּטונג, אַז די סאָוויעטען גרייטען זיך צו מלחמה אין מאַנדזשוריען

דער אייראָפּעאישער דירעקטאָר פון דער גרויסער טעלעגראַפען־אַגענטור „יונייטעד פּרעס", פּ. קו, האָט געהאַט אַ געשפּרעך מיט דעם סאָוויעטישען פאָלקסקאָמיסאַר פאַר מיליטערישע ענינים וואָראָשילאָוו. קו האָט געשטעלט וואָראָשילאָוו'ן עטליכע פראַגען, אויף וועלכען ער האָט געענטפערט.

די פראַגען זענען געווען פאָלגענדע: צי האָט די סאָוויעטישע רעגירונג ערטיילט וועלכע עס איז הילף די כינעזער פון זינט יאַפּאַן האָט אָקופּירט מאַנדזשוריען.

צי האַלט וואָראָשילאָוו, אַז די יאַפּאַנער וועלען אין דער נאָהענטער צוקונפט עוואַקוירען מאַנדזשוריען.

ווען די יאַפּאַנער וואָלטען געבליבען אין מאַנדזשוריען, ווי אַזוי וואָלט זיך דאָס אָפּגערופען אויף די סאָוויעטיש־יאַפּאַנישע בעציהונגען.

צי האַלט וואָראָשילאָוו, אַז די אינטערווענץ פון פעלקער־בונד אָדער פון אַמעריקע וואָלט געקאָנט האָבען וועלכע עס איז השפּעה אין דעם קאָנפליקט צווישען יאַפּאַן און כינע.

אויף די פראַגען האָט וואָראָשילאָוו געענטפערט אָט וואָס:

די סאָוויעטען זענען געגען יעטוועדער אינטערווענץ. די קלאַנגען וועגען דער קאָנצענטראַציע פון דער ווייטער אַרמעע אויף דער גרעניץ זענען אַבסורדאַל. אַלע רייד וועגען בעוועגונגען פון סאָוויעטישען מיליטער האָבען נישט קיין שום גרונד.

די בעהויפּטונג פון מיטגליד פון אַמעריקאַנער קאָנגרעס בריטען, אַז די סאָוויעטען גרייטען צו זייער מיליטער אין מאַנדזשוריען, האָט וואָראָשילאָוו אָנגערופען „פרעך און פּראָוואָקאַטאָריש, מיינונג פון אַ פּאָליטישען באַנדיט".

אויף דער פראַגע וועגען דער ראָל פון פעלקערבונד אין קאָנפליקט האָט וואָראָשילאָוו געענטפערט, אַז ער גלויבט נישט אין דער אויפריכטיגקייט, נישט אין עפעקט פון פעלקערבונד.

וועגען דער פאַרשטעהענדער קאָנפערענץ מכוח ענטוואָפענונג האָט וואָראָשילאָוו געזאָגט: מיר געהען אויף דער דאָזיגער קאָנפערענץ ערנסט און לאָיאַל. אויב עס וועט זיין די מינדסטע מעגליכקייט פון ענטוואָפענונג, וועלען מיר דערויף איינגעהן. אויב אָבער אויך די קאָנפערענץ וועט ווי פיל אַנדערע ווערען אַ פּלאַטפאָרם פון פּוסטע פראַזען, וועלען אונזערע דעלעגאַטען אָהן סענטימענטען זי דעמאַסקירען.

די ווייטערדיגע פּאָזיציע פון דער סאָוויעטישער רעגירונג מכוח יאַפּאַן, האָט וואָראָשילאָוו צום סוף ערקלערט, וועט זיין אָנבעלאַנגט אויסשליסליך פון דער אויפריכטיגקייט פון דער יאַפּאַנישער רעגירונג און פון איהר ווילען איינצוהאַלטען מיט אונז גוטע בעציהונגען. וואָס אָנבעלאַנגט אונז וועלען מיר שטענדיג זיך בעמיהען אַז די בעציהונגען זאָלען זיין וואָס בעסערע. וועגען דער שטעלונג פון די פאַראייניגטע שטאַטען, האָט וואָראָשילאָוו ערקלערט, אַז זיי האַלטען זיך „אונקלאָר און צווייטייטיג".

ניי׳ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניי׳ער פאלקסבלאט

נאוועמבער

זון-אויפגאנג 7.05
זון-אונטערגאנג 3.41

דינסטאג
17
ז
כסלו תרצ״ב

אקציע צו בויען א יודיש קינדער-שפיטאל

אין לאדז דארף אונטערשטיצט ווערען

גענעראל-פערזאמלונג פון „לינת הצדק״ מאכט די ערשטע שריט

זונטאג אווענד איז אין לאקאל פון „הכח״ (פעטריקאווער 83) פארגעקומען די אלגעמיינע יעהרליכע מיטגלידער פערזאמלונג פון „לינת הצדק״.

די פערזאמלונג, צו וועלכער ס׳זענען געקומען 109 מיטגלידער, ווערט געעפענט פון פרעזעס יעקב שטערן און בעט צו בעעהרען די פערשטארבענע מיטגלידער קארפ און עמנואל האמבורסקי מיט אויפשטעהען פון די ערטער.

אלס פארזיצער ווערט דאן געוועהלט ה׳ יעזשי וואלף, וועלכער לאדענט איין אלס בייזיצער די ה״ה: באדעל, שייבע, באזשיקאווסקי און שווייצער, סעקרעטאר — קארפ.

פון דעם בעריכט, וואס ס׳גיט אפ ה׳ שטראוויס, איז צו זעהען, אז דער פעראיין האט אין משך פון די לעצטע 10 חדשים געפיהרט אן אינטענסיווע טעטיגקייט. מיט 10 חדשים צוריק, ווען די ביז איצטיגע פערוואלטונג האט איבערגענומען די אמטען, האט זי אנגעטראפען א דעפיציט פון 24 טויזענד זל. און ביים היינטיגען טאג האט זיך דער דעפיציט פערקלענערט ביז 6 טויזענד זל.

אויסגאבען האט דער פעראיין געהאט אין משך פון די 10 חדשים — 69 טויזענד זלאטעס, די הויפט - פאזיציע אין די אויסגאבען איז די סומע 13175 זל. וואס איז אויסגעצאהלט געווארען די דאקטוירים. די נאכט-פאגאטאוויע איז ארויסגערופען געווארען צו 4283 פארפאלען, אקושער-פאלען 25, אין פיזיקאלישען קאבינעט זענען געמאכט געווארען 963 בעשטראהלונגען פון קווארץ לאמפען. דיאטעריע — 142. עלעקטרישע בעדער — 30. מיט׳ן סאניטאר-אויטא זענען איבערגעפיהרט געווארען 177 קראנקע. קראנקע פון פרעמדע שטעט — 79. די לייה-סעקציע האט אויסגעבארגט 857 כלים.

נאכ׳ן בעריכט, ווערט מצד די מיטגלידער געשטעלט א פארשלאג, אויסצודריקען דער פערוואלטונג צוטרוי, דער פארשלאג ווערט אנגענומען.

מ׳טרעט צו צו די וואהלען פון די 5 אויסגעלאסעוועטע מיטגלידער.

דער רעזולטאט פון די וואהלען איז פאלגענדער: י. שטערן, ג. קאפטשאווסקא, אסתר בענדער, ד״ר סארני, א. גראסבערג, א. שטיינשניידער, י. וואלף, א. שטראוויס. א. נעלקענבוים, נ. גאלדאן, ל. ווידעמאן, מ. גארדאן, ש. לעווי, ל. ראזענבערג, און ה׳ וואלף אין דער רעוו. קאמיסיע: ב. ווארכיוועקער, מ. ראבינאוו, וו. אוליגאווער. אין דער רעוו. קאנדידאטען: ד. גאלדקארן און וו. טרויבע.

די פראגע פון בודזשעט אויפ׳ן יאהר 1932 (93 טויזענד זל.) רופט ארויס א דיסקוסיע. דער ערשטער נעהמט א ווארט צום בודזשעט פרעזעס שטערן וועלכער פערלאנגט אריינצושטעלען אין בודזשעט א סומע פון צוואנציג טויזענד זל. אלס א בוי-פאנד אויף א יודיש קינדער-שפיטאל, וואס זאל אויסגעבויט ווערען אויף דעם אייגענעם פלאץ, וואס דער פערשטארבענער קארפ האט צו דעם צוועק געשפענדעט פאר „ליגת הצדק״. ה׳ שטערן ווייזט אן אויף דער וויכטיגקייט פון א יודיש קינדער-שפיטאל אין לאדז, און בעמערקט דערביי אז דער ערשטער שפענדעט ער טויזענד זל. צו דעם צוועק און אפעלירט צו דער געזעלשאפט צו אונטערשטיצען די וויכטיגע אקציע. דער רעדנער בעמערקט אז עטליכע מיטגלידער פון דער אלטער פערוואלטונג שפענדען אויך טויזענד זל. ה׳ שטיינשניידער האט צו דעם בוי געשפענדעט 25000 ציגעל.

ארום דער בוי-פראגע ענטוויקעלט זיך א דיסקוסיע. ה׳ דרעסלער לעגט פאר ארויסצולאזען א בוי-זשעטאן און די הכנסה זאל געהן פאר דעם בוי-פאנד. ס׳ווערט אויך אריינגעטראגען א פארשלאג זיך צו ווענדען מיט מעמאריאלען צו דער וואיעוואודזטווע מאגיסטראט און צו דער קהלה צו פערגרעסערען די סובסידיעס.

פרוי אסתר בענדער ווייזט אן, אז די קהלה האט נאך ביז איצט נישט אויסגעצאהלט די נישטיגע סובסידיעס פון יאהר 1928 אן, און אז דער מאגיסטראט האט צוריקגעצויגען די סובסידיעס פון כמעט אלע לאדזער פילאנטראפישע אינסטיטוציעס,

ה׳ מאקס גארדאן טראגט אריין א פארשלאג אז די ניי-געוועהלטע פערוואלטונג זאל זיך ווענדען מיט אן אפעל צו דער יודישער פרעסע בייהילפיג צו זיין אין דער אקציע פון בויען דאס יודישע קינדער-שפיטאל. ה׳ גארדאן דאנקט דערביי די יודישע פרעסע פאר דער ביז-איצטיגער ווארימע אונטערשטיצונג.

צום סוף ווערט בעריהרט די משמורים-פראגע, ה׳ דרעסלער בעט צו בעגייען די סאניטארע פארלעזונגען פאר די משמורים. וועגען דער פראגע רעדען נאך יוליאן וואלף, שמעריל לעווי, זאלץ און פרוי בענדער.

די רעדנער ענטפערט אפ פרעזעס שטערן, און דערמיט ערקלערט דער פארזיצער די פערזאמלונג פאר געשלאסען.

קאנפערענץ ביים פרעז. זשעמיענצקי

מיט פארשטעהער פון קלאסען-פעראיינען

(2) קומענדיגען פרייטאג קומט פאר ביים פרעזידענט זשעמיענצקי א קאנפערענץ מיט די פארשטעהער פון קלאסען-פעראיינען וועגען בעשטימען דעם טערמין אויסצוצאהלען די אונטערשטיצונגען פון מאגיסטראט.

לאדזער וויצע-וואיעוואדע

וואיעוואדע אין פאמערן

(א) ווי מיר דערוויסען זיך ווערט דער לאדזער וויצע-וואיעוואדע ד״ר סטעפאן קירטיקליס נאמינירט ווערען אלס וואיעוואדע פון פאמערן:

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) קאפראווסקי (גאוואמיעסקא 15), ס. טראווקאווסקא (בזשעזשינער 56), מ. ראזענבלום, (שרודמיעיסקא 21), מ. בארטאשעווסקי (פיעטריק. 95), י. קלופטא (קאנטנא 54), ל. טשינסקי (ראקאטשינסקא 53).

אומזאץ-שטייערן

וועט מען קענען איינצאהלען אין „באנק-פאלסקי״

(א) אויף דער ווענדונג פון פינאנץ-מיניסטעריום האט די לאדזער אפטיילונג פון „באנק פאלסקי״ בעשלאסען אנצונעהמען איינצאהלונגען פון שטייער-צאהלער אויפ׳ן חשבון פון אומזאץ-שטייער.

קויפט היינט די אפצייכנונג לטובת „טאז״

היינט וועט אויף די גאסען פון שטאט פערקויפט ווערען אנ׳אפצייכען לטובת דער געזעלשאפט „טאז״.

די געזעלשאפט אפצוהיטען דאס געזונד פון דער יודישער בעפעלקערונג („טאז״) איז איינע פון די סימפאטישסטע און נוצליכסטע אין אונזער שטאט, איהר ברייט-פערצווייגטע טעטיגקייט איז בעקאנט און דעריבער וועט קיינער זיך נישט אפזאגען צו קויפען די אפצייכנונג.

6 יאהר שווערע טורמע

פאר קאמוניסטישע טעטיגקייט

(2) נעכטען איז פארגעקומען דער פראצעס פון אלעקסאנדער קאוואלסקי, וועלכער איז בעשולדיגט אין קאמוניסטישע טעטיגקייט. דאס געריכט האט איהם פער׳משפט אויף 6 יאהר שווערע תפיסה.

שטרימפ-ארבייטער שטיצען די שטרייקענדע ארבייטער

(ב) צווישען די שטרימפ-ארבייטער און די פאבריקאנטען איז ווידער געקומען צו א קאנפליקט צוליב דעם, וואס די פירמע וואלמאן און מארגוליעס האלט נישט דעם אבמאך פון דער ארביטראזש-קאמיסיע. צוליב וואס די ארבייטער האבען געווארפען די ארבייט.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, איז נעכטען פארגעקומען א פערזאמלונג. ס׳איז בעשלאסען געווארען צו הילף צוקומען די שטרייקענדע ארבייטער.

צווילדעוועטע פערד צוטרעטען א מענש

און צוברעכען איהם הענד און פיס

(2) רודאלף לאנגע פון א׳עקסאנדער איז נעכטען געפאהרען מיט זיין פוהר אויף קילינסקי גאס. ענטגעגען איהם איז אנגעפאהרען אנ׳אויטא. די פערד האבען זיך דערשראקען פאר דעם אויטא און גענומען לויפען די צווילדעוועטע פערד האבען צוטרעטען דעם 45 יעהריגען סטאניסלאוו וויטעק. ביי וועלכען ס׳זענען צובראכען געווארען העגד און פיס.

אויפגעריסען א נאפט-מאשין

(2) פראנטשישעק באלעשאק (לימאנאווסקיעגא 128) וועלענדיג אנצינדען די נאפט-מאשין, איז ענטשטאנען אנ׳עקספלאזיע. באלעשאק האט בעקומען בראנד וואונדען אויפ׳ן גאנצען קערפער.

פערלענגערן די אונטערשטיצונגען פאר גייסטיגע ארבייטסלאזע

מעמאריאל פון גייסטיגע ארבייטער צום ארבייטס-מיניסטער

(2) אין קינא „אשוויאטאווי״ איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון גייסטיגע ארבייטער. ס׳איז בעשלאסען געווארען ארויסצושיקען צום ארבייטס-מיניסטעריום א מעמאריאל אין וועלכען ס׳וועט געפאדערט ווערען צו פערלענגערן די אונטערשטיצונגען ביז 15 חדשים.

צוליב דער קאנקורענץ פון כאינער שעכט-הויז

פערלירען 200 ארבייטער-משפחות זייער שטיקעל ברויט

ביז נישט לאנג האט עקזיסטירט א פארשריפט, אז פלייש וואס ווערט געשאכטען אויסער לאדז, מוז נאכאמאל ביים אריינפיהרען עס אין שטאט געשטעמפעלט ווערען.

אין דער צייט ווען די רעגירונג האט ארויסגעלאזען די לאזונג וועגען ביליגער מאכען די פרייזען, האט די וואיעוואודזטווע אפגעשאפען די פארשריפט. צוליב דעם האבען זיך א גאנצע רייה קצבים זיך איבערגעווארפען צו שעכטען אין כאינע, וואו דער טאריף פאר שעכטען איז מיט 20 פראצענט ביליגער אויף א בהמה.

אונאפהענגיג דערפון האט זיך די קאנסומציע פון פלייש, צוליב די שווערע ביטערע צייטען, אויף א מורא׳דיגען אופן פערקלענערט, נאר אקעגען דעם יאהר 1930 האט זיך די פלייש קאנסומציע אין לאדז פערקלענערט מיט 20 פראצענט, ס׳איז אזוי ארום אויסגעקומען, אז די יודישע פליישער-ארבייטער, וועלכע ארבייטען ביי די קצבים אין די שטאטישע שעכט-הייזער האבען מיטאמאל פערלוירען 30 פראצענט פון זייער פערדינסט. צו דעם איז נאך צוגעקומען די פלאג פון דער שחיטה אין כאינע, כדי צו אילוסטרירען ווי ס׳זעהט אויס די פערהעלטניש צווישען דער שחיטה אין לאדז און דער שחיטה אין כאינע, איז כדאי אנצווייזען, אז אין דער הויפט-שחיטה-נאכט פון לעצטען שבת אויף זונטאג זענען אין לאדז געשאכטען געווארען 110 בהמות, בעת אין כאינע זענען געשאכטען געווארען, ביי די דארטיגע שלעכטע בעדינגונגען 120 בהמות, פריהער בעת די פארשריפט פון שטעמפלען דאס פרעמדע פלייש האט נאך עקזיסטירט האט מען אין כאינע נאר געשאכטען 10 פראצענט פון דעם וואס אין לאדז.

ס׳איז אויסגעקומען, אז די שווער-הארעוועגדע פליישער ארבייטער זענען געשלאגען געווארען מיט 2 ריטען, קודם כל זענען זייערע פערדינסטען, ווי מיר האבען שוין אנגעוויזען, קלענער געווארען מיט 30 פראצענט צוליב דער פערקלענערונג פון דער קאנסומציע און דאן צוליב דער קאטאסטראפאלער איבערוואקסונג פון דער שחיטה פון לאדז קיין כאינע.

די יודישע פליישער ארבייטער, זעהענדיג, אז ס׳ווערען רואינירט 200 משפחות, האבען זיך געווענדעט צו די לאדזער קצבים, וועלכע שעכטען אין כאינע, אז די קצבים זאלען מיטנעהמען זייערע שטענדיגע ארבייטער צו דער ארבייט. די קצבים זענען נישט געווען געגען דעם און האבען גערן געוואלט געבען די ארבייטער צו פערדינען אנשטאט אין לאדז אין כאינע.

דא האבען די יודישע ארבייטער אבער אנגעטראפען אויף א גאנץ נייע שוועריקייט, די אינהאבער בלאט און רובין האבען זיך אפגעזאגט אריינצולאזען די ארבייטער אין שעכט-הויז, די לאגע האט געבראכט דערצו, אז 200 משפחות הונגערען מיט זייערע פרויען און קינדער. די סיבות פארוואס דאס כאינער שעכט-הויז לאזט נישט אריין די לאדזער ארבייטער זענען נישט בעקאנט. די אדמיניסטראטיווע מאכט, וועלכע קען זיך איינמישען אין דעם ענין דארף זעהען, אז די גרויסע מחנות ארבייטסלאזע זאלען זיך נישט פערגרעסערען און נישט דארפען אנקומען צו שטיצע אין די ארבייטסלאזע קאמיטעטען

אפגעשטעלט די שחיטה אין באלוטער שעכט-הויז

די פלייש הורטאוניקעס האבען זיך געווענדעט צו דער דירעקציע פון באלוטער שעכט-הויז, אז ס׳זאלען רעדוצירט ווערען די פרייזען פון שעכטען בהמות. די דירעקציע האט זיך אפגעזאגט נאכצוקומען די פאדערונגען און דעריבער האבען די הורטאוניקעס אין דער נאכט פון שבת אויף זונטאג אפגעשטעלט די שחיטה אין דארטיגען שעכט-הויז. די שחיטה איז איבערגעטראגען געווארען קיין כוינע, זגערזש און אביסעל אין שטאטישען שעכט-הויז, אין דער שטאל פון שעכט-הויז האבען זיך אבער געפונען איבער 100 בהמות פון די הורטאוניקעס, האט די דירעקציע נישט ערלויבט די בהמות ארויסצופיהרען, אזוי אז די הורטאוניקעס וועלען געצוואונגען זיין די דאזיגע בהמות צו שעכטען אין באלוטער שעכט-הויז.

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער
אלעע 1-טער מאי 2.
דירעקציע: דוד צעלמייסטער
נור היינט כמעט בחנם! נור היינט כמעט בחנם!
פערשפעטיגט נישט צו זעהן די גרעסטע טעאטער-סענסאציע!
„קרבנות פון ליבע״
אין 3 אקטן מיט געזאנג און טענץ מיט אנטייל די בעריהמטע ארטיסטען
בערטא זאסלאווסקא און לעאן געטליכערמאן
ריהרענד! שפאנענד! אמוזירענד! אנציהענד! סענסאציאנעל!
און דאס איז היינט, דינסטאג, 9 אווענד
איינהייטס-פרייזען 50 גר. און 1 זל.
ערשטע רייה. ביליגער ווי אין קינא!
מארגן. מיטוואך-טריאומף-פארשטעלונג פון די טרופע פון „פילהארמאניע״
„געלד, ליבע און שאנדע״
מיט א גרויסע רעוויע נאך דער פארשטעלונג איינהייטס-פרייזן 50 גר. און 1 זל.
נעדענקט מארגן מיטוואך
דער גרויסער קאנצערט
אין „פילהארמאניע-זאל״ מיט
מ. קוסעוויצקי
לייענט די אפישען. פרייזען פון 1 ביז 3 זל.

דער בעקער-שטרייק אין לאדז

דער שטרייט צווישען די בעקער-אַרבייטער מיט די בעקעריי-בעזיצער האָט בעכטען אַנגענומען זעהר אַ פערשאַרפטען פאָרם: צום שטרייק האָבען זיך געשטעלט 700 פוילישע און ביז אַ 600 יודישע בעקער-אַרבייטער, וועלכע געהערען צו 3 בעקער-אַרבייטער-פעראיינען 1 פוילישער און 2 יודישע.

נעכטען בייטאָג זענען די דריי בעקער-אַרבייטער-פעראיינען, אויפ׳ן בעפעהל פון דער מאַכט געשלאָסען געוואָרען, דער סעקרעטאַר פון פוילישע פעראיין ה׳ זאַלענסקי און אייניגע פערוואַלטונגס-מיטגלידער, אויך דער סעקרעטאַר פון דער יודישער אָפטיילונג: ה׳ קלעטשעווסקי, זענען אַרעסטירט געוואָרען.

דער דעפ. ה׳ שטשערקאָווסקי האָט אינטערווענירט ביים סטאַראָסטע ה׳ דיכדאַלעוויטש וועגען די פערמאַכטע פעראיינען. נאָך לאַנגע פערהאַנדלונגען, האָט דער סטאַראָסטע מסכים געווען צוריק צו עפענען די פערמאַכטע פעראיינען, נאָר מיט דעם תנאי, ס׳זאָלען נישט פאָרקומען קיין טעראָר-אַקטען.

אין אָוונד זענען די בעקער-אַרבייטער פעראיינען שוין געווען אָפען, די אַרעסטירטע סעקרעטאַר׳ען און פערוואַלטונגס-מיטגלידער זענען בעפרייט געוואָרען, אין אַרעסט זענען געבליבען נאָך עטליכע און צוואַנציג בעקער-אַרבייטער.

שפעט אין אָוונד איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ ביים אַרבייטס-אינספעקטאָר פון די בעקעריי-בעזיצער מיט די אַרבייטער-פאָרשטעהער, די קאָנפערענץ האָט קיין רעזולטאַט נישט געגעבען און דער שטרייק דויערט ווייטער.

* * *

נעכטען 5 פאַרטאָג, זענען עטליכע שטרייקענדע בעקער-אַרבייטער אַריינגעקומען אין טוביה ראָזענהאָלצ׳ס בעקעריי (זשעלאָנא 49), וועלכע האָבען געטראָפען ביי דער אַרבייט דעם אַרבייטער שמעון באַרקאָווסקי. די שטרייקענדע האָבען געפאָדערט, אַז באַרקאָווסקי זאָל וואַרפען די אַרבייט, ווען ב. האָט זיך אָפגעזאָגט צו וואַרפען די אַרבייט, זענען זיי איהם בעפאַלען און מיט אַ מעסער געמאַכט עטליכע וואונדען. אַ שווער פערוואונדעטער איז באַרקאָווסקי אָפגעפיהרט געוואָרען אין שפיטאָל פון דער קר. קאַסע. די פאָליציי זוכט די אָנפאַלער.

* * *

(2) אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן קאָנפליקט וואָס איז אויסגעבראָכען וועגען פעסטשטעלען די פרייזען אויף געבעקס, איז נעכטען אין וואַיעוואָדזטווע געקומען אַ דעלעגאַציע פון בעקער-צעך, כדי פעסטצושטעלען די פרייזען.

אין דער וואַיעוואָדזטווע האָט מען זיי געענטפערט, אַז די פרייזען וועלען ערשט פעסטגעשטעלט ווערען נאָכדעם ווי דער מאַגיסטראַט וועט אָנגעהמען אַ בעשלוס אין דער דאָזיגער פראַגע.

* *

די צעננין-קאָמיסיע ביים מאַגיסטראַט האָט נעכטען ווידער אָפגעהאַלטען אַ זיצונג וועגען דעם בעקער-סכסוך, די בעקעריי-בעזיצער האָבען פערלאַנגט מ׳זאָל זיי דערלויבען העכערען די פרייזען אויף ברויט.

נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע האָט די קאָמיסיע דעם פערלאַנג פון די בעקעריי-בעזיצער אָפגעוואָרפען.

געכאַפּט ביי דער האַנד

צוויי וואַרשאַווער גנבים בעאַרבייטעז אַ וואַרשאַווער סוחר

(2) ביי דער טראַמוואַי-סטאַציע אויף עק ציגעל-גאַס און פיעטריקאָווער זענען געכאַפּט געוואָרען 2 פערשוינען ביים אַרויסציהען אַ פּאָרטפעל ביים וואַ״שאַווער איינוואוינער אָסקאַר שוואַלר.

ביידע גנבים זענען אָפגעפיהרט געוואָרען אין קאָמיסאַריאַט און ס׳האָט זיך אַ ויסגעשטעלט, אַז דאָס זענען משה נאַגעל און משה הענעך הייליגמאַן, ביידע אויס וואַרשאַ.

דאָס זענען פראָפעסיאָנעלע גנבים, וועלכע ווערען געזוכט דורך דער פאָליציי אין פערשידענע שטעט.

עספעראַנטאָ פאַר אַרבייטער!!

די אָוונד-קורסען א. נ. פון ב. באַראַכאָוו אָרדענט איין אַ קורס פאַר עספעראַנטאָ. די איינשרייבונגען אין אַלע געגענשטאַנדען קומען פאַר אין שול שרודמיעיסקאַ 7. יעדען טאָג חוץ פרייטאָג און שבת פון 8 ביז 10 אָוונד.

אויפגעשניטען דעם בויך

אַרויסגעלאָזט די קישקעס און אַנטלאָפען

(2) ביים טויער לאַנטשנאַ 13, זענען אומבעקאַנטע פערשוינען בעפאַלען דעם 19 יעהריגען עדוואַרד ריבאָווסקי און מיט אַ מעסער איהם אויפגעשניטען דעם בויך. אזוי, אז די קישקעס זענען איהם אַרויס. אין אַ שווערען צושטאַנד איז ער אָפגעפיהרט געוואָרען אין פּאָזנאַנסקי׳ס שפּיטאָל.

געבוירען אין מיטען גאַס

(2) פאַר׳ן טויער אויף צימער גאַס 15, האָט די 21 יעהריגע העלענא וואָלניעוויטש בעקומען געבורטס-וועהען. וואו זי האָט געבוירען אַ קינד. די „ליקליכע״ קימפעטאָרין צוזאַמען מיט׳ן קינד זענען אָפגעפיהרט געוואָרען אין קימפעטאָרין-קליניק.

פון האַנדעלס-געריכט

די טעכנישע ביוראָ „וואַט״ (נאַרוטאָוויטשאַ 12) האָט זיך געווענדעט צום געריכט מיט אַ ביטע וועגען אַ נאַדזאָר. פון דעם אַנגעגעבענעם בילאַנס אויפ׳ן 1-טען סעפטעמבער 1931 איז צו זעהען, אַז די אַקטיווען שטייגען איבער די פּאַסיוון מיט דער סומע פון 367,744,48 זל.

* * *

לויט אַ פעראָרדנונג פון יוסטיץ-מיניסטעריום ווערט פון 1. דעצעמבער ד. י. אָפגעשטעלט דאָס שטאָטישע געריכט אין סטריקאָוו, די שטאָט סטריקאָוו און די גמינעס, ביאַלאַ און דאָבראַ וועלען איצט געהערען צום זגערזשער געריכט. די שטעטלעך בלאָוונע (מיט די גמינעס), ניאָשין און ביעזולקאָוו — צום בזשעזינער געריכט.

אַז מ׳רעדט וועגען ירושה ווען דער מת איז נאָר וואַרים...

צוויי ברידער „פערהערען״ זיך ביים טויטען-בעט פון זייער פערשטאָרבענעם פאָטער

(2) עהערנעכטען איז אויף שיענקעוויטשאַ 85 געשטאָרבען דער 85-יעהריגער אַנטאָן פּאָרטשאַק. פאַר׳ן „פּאַגושעב״ זענען געקומען די יתומים אַנטאָן און באָלעסלאַוו, און אַנשטאָט צו בעוויינען דעם טויט פון זייער פאָטער, האָבען זיי זיך גענומען „איבערוואָרטלען״ וועגען דער ירושה. פון ווערטער זענען זיי איבערגעגאַנגען צו „מעשים״ און ביידע האָבען זיך געלעכערט די קעפּ. שטאַט געהען צו דער לויה, זענען זיי געגאַנגען... אין קאָמיסאַריאַט.

געקומען ראַטעווען און אַליין גע׳ביזוקט געוואָרען...

זעלבסטמערדער דערלאַנגט דעם סאַניטאַר איז בויך אַריין

(2) אויף מלינאַרסקאַ 59, איז דער אַרטיגער איינוואוינער דער 36 יעהריגער אַרבייטער איגנאַץ באַנאַשיאַק בעגאַנגען זעלבסטמאָרד, אויסטרינקענדיג אַ געוויסע דאָזע יאָדינע.

בעת דער עלטערער סאַניטאַר פון דער פּאָגאָטאָוויע יוזעף זאַגאָזשדזשאָן איז צוגעגאַנגען אויסצופּומפּען דעם מאָגען, האָט דער זעלבסטמערדער גענומען האַקען און בראַקען נישט לאָזענדיג זיך ראַטעווען. זעהענדיג דעם סאַניטאַר נעבען זיך, האָט איהם דער פער׳עקשנ׳טער זעלבסטמערדער געגעבען אַ קאָפּ אין בויך. פון וואָס דער סאַניטאַר איז אַוועקגעפאַלען אין חלשות. מיט דער הילף פון די שכנים איז קוים געלונגען איהם אויסצופּומפּען דעם מאָגען און איהם איבערגעלאָזט אין דער היים. דעם פערחלשטען סאַניטאַר האָט די פּאָגאָטאָוויע אָפגעפיהרט אין דער אַמבולאַטאָריע פון דער פּאָגאָטאָוויע אויף גדאַנסקאַ 83.

Obuwie Leo to wygoda! Otwarcie za tydzień

יונגער בחור וויל נישט פאַלען צו לאַסט די עלטערן

און בעגעהט זעלבסטמאָרד

(2) נעכטען, איז דער 20 יעהריגער טשעסלאַוו קאַמינסקי אין די עלטערנ׳ס וואוינונג (שיענקעוויטשאַ 165) בעגאַנגען זעלבסטמאָרד. דער זעלבסט-מערדער איז אַ לאַנגע צייט אַרבייטסלאָז, ער האָט נישט געוואָלט זיין קיין לאַסט פאַר די עלטערן.

61 יעהריגע אַרבייטסלאָזע זקנה בעגאַנגען זעלבסטמאָרד

נעכטען איז אויף גדאַנסקאַ 90 בעגאַנגען זעלבסטמאָרד די 61 יעהריגע אַנטאָנינאַ מאַטשאַק — אַן׳אַרבייטסלאָזע. אין אַ שווערען צושטאַנד איז זי אָפגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל פון דער קר. קאַסע.

אויב נישט היינט איז מאָרגען

ס׳זענען פערהאַן אַקסיאָמעס, וואָס ערוואַרבען זיך גלייך די אַנערקענונג ביי דער געזעלשאַפט.

אזא זיכערע זאַך, וואָס אונטערליגט נישט קיין שום צווייפעל איז דער פאַקט, אַז דער איינציגער וואַרפען-הויז אין אונזער שטאָדט דער „קאָנסום״ ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור אקצ. געז. ראַקאַטשינער 54 צופאָהר מיט די טראַמוואַיען 10 און 16 איז די ביליגסטע איינקויפס-קוועלע פון אַלעראַרט הערען, דאַמען און קינדער-קאָנפעקציע, קאָלאָניאַל-וואַרען, גאַלאַנטעריע, ווירטשאַפטליכע געשירען, רעשטלעך און בראַק פון דער ווידזעווער מאַנופאַקטור, וועמענס פרייזען זענען געוואָרען פערקלענערט מיט 50 פּראָצ. ווייל דעם האָט זיך דער גרעסטער טייל בירגער פון אונזער שטאָדט, וואָס בעזוכט מאַסענווייז די שעהנע זאַלען פון „קאָנסום״ זיך שוין נישט איינמאָל איבערצייגט.

אויב ס׳איז נאָך דאָ אַ קליינע צאָהל סקעפּטיקער, וואָס האָט זיך נאָך נישט איבערצייגט, אז דער „קאָנסום״ ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור פערקויפט אַלעס צו נידריגערע ווי קאָנקורענץ-פרייזען, אויב נישט היינט, סאָ וועט זיך דאָס מאָרגען בעשטעטיגען, אז אמביציעטע, קען מען נור בעקומען אין „קאָנסום״ אויף ראַקיטשינער 54.

אויסגעפיהרט אַנ׳אַנפאַל אין טאָרן

און אַרעסטירט געוואָרען אין לאָדז

(2) אין טאָרן איז מיט עטליכע וואָכען צוריק פאָרגעקומען אַ באַנדיטען-אָנפאַל. די פאָליציי האָט זיך דערוואוסט, אַז דער אָנפאַלער איז מאַריאַן וואָיטשעכאָווסקי, מ׳האָט איהם אָבער אין טאָרן נישט געקענט געפינען. די פאָליציי האָט געשיקט נאָך איהם שטעק-בריף, צוליב וואָס די לאָדזער פאָליציי איז דערגאַנגען, אז וואָיטשעכאָווסקי בעהאַלט זיך אויס ביי זיין „קאָכאַנקע״ אויף סטשעצערנאַ גאַס. נעכטען איז די לאָדזער פאָליציי געגאַנגען צו איהם מיט אַ וויזיט. וואָיטשעכאָווסקי דערזעהענדיג די פאָליציי האָט געוואָלט אַרויסשפּרינגען דורכ׳ן פענסטער. מ׳האָט איהם אָבער געכאַפּט און מיט קייטלעך אויף די הענט איהם אָפגעשיקט אין טורמע.

ר. אליזאעל.

קאַפּערעלע

אַ סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן פון דער לאָדזער ווירקליכקייט

(22

האַנקאָס טויט האָט צוריק פעראייניגט פעריעלען מיט לעאָנען. די בעציהונג צווישען די ביידע יונגע מענשען איז בכלל געווען אַזאַ וואָס מ׳האָט נישט געקענט גענוי בעשטימען צי איז דאָס ליבע אָדער איז דאָס נאָר אַ פריינטשאַפט

פעריעלע האָט אָבער געוואוסט. אַז זי ליבט אַזוי שטאַרק לעאָנען, אַז איהר דוכט זיך, אַז זי וואָלט מעהר אָהן איהם נישט געקענט לעבען, זי האָט דאָס געפיהלט, אָבער גלייכצייטיג האָט זי מורא געהאַט פאַר דעם דאָזיגען געפיהל, זי האָט לעאָנען גוט געקענט, ער האָט געהאַט גרויסע מעלות, אָבער אויך גרויסע חסרונות. ער איז געווען גוט ווי אַ מלאך; ער איז געווען די איידעלקייט אַליין, אָבער דאָך האָט פעריעלע געפיהלט, אַז זי וועט ביי איהם און מיט איהם נישט גליקליך זיין.

לעאָן האָט אויך שטאַרק געליבט פעריעלען, אָבער ער האָט זיך אַליין גוט געקענט און געוואוסט, אַז ביי אַלע זיינע מעלות קען ער נישט חתונה האָבען מיט איהר, ווייל ער איז זי נישט ווערט, אַז ער מיט זיין לייכטזיניגען כאַראַקטער וועט זי נישט קענען גליקליך מאַכען, דעריבער איז די בעציהונג צווישען זיי געווען אַזאַ נישט בעשטימטע, ס׳האָט די יונגע מענשען געצויגען איינעם צום אַנדערען, אָבער גלייכצייטיג אָפגעשטויסען. ביידע וואָלטען געווען צופרידען ווען דער בונד צווישען זיי וואָלט זיך איבערגעריסען, אָבער זיי וואָלטען געוואָלט, אַז דאָס זאָל נישט קומען דורך זיי אַליין, זיי האָבען שוין געפרובט וועגען דעם צווישען זיך רעדען, זיך אויפריכטיג אויסגעשמועסט און בעשלאָסען זיך פונאַנדערצוגעהען אָהן ברוגז און אָהן סבה אַפילו, אָבער די פונאַנדערשיידונג האָט נישט לאַנג געדויערט, די צוויי יונגע מענשען זענען זיך ווידער צונויפגעקומען און דאָס ליבע געפיהל האָט ווידער געזיגט, ווידער איבערגעקעמפט אַלע אַנדערע געפיהלען און איבערלעגונגען.

אויך איצט איז זיך לעאָן מיט פעריעלען צונויפגעקומען נאָך אַ לענגערע פונאַנדערשיידונג. דער טויט פון האַנקאַן האָט זיי ווידער פעראייניגט, איצט זיי זענען געזעסען ביי פעריעלען אין שטוב, צוגעטוליעט איינער צום אַנדערען, געשוויגען און געליטען. איינער האָט געוואַרט, אַז דער אַנדערער זאָל אָנהויבען צו רעדען.

— לעאָן זאָג מיר וואָס איז פאָרגעקומען מיט האַנקאַן.

— איך ווייס נישט, פעריעלע.

— איך קען נישט מעהר רוהען, איך מוז וויסען

— איך ווייס נישט, אָבער איך האָב נאָר אַ חשד וועלכען איך האָב מיטגעטיילט דער פּאָליציי.

— איך האָב נישט קיין גרונד, דיר נישט צו גלויבען, האָט פעריעלע געזאָגט, אָבער איך פיהל. אַז דו זאָגסט מיר נישט דעם גאַנצען אמת, אַז היינטער דעם אַלעם געפינט זיך עפּעס שרעקליכעס, עפּעס אַזעלכעס וואָס וועט נאָך ברענגען צו גרויסע אומגליקען.

לעאָן האָט גאָרנישט געענטפערט, ער האָט זיך נאָך שטאַרקער צוגעטוליעט צו פעריעלען, זי אַרומגענומען און געקושט.

— פייניג מיך נישט פעריעלע, איך בעט דיך, איך ווייס באמת נישט וואָס ס׳איז געשעהען און ווער ס׳איז דער שולדיגער, אָבער מיין האַרץ זאָגט מיר, אַז דאָס אַלץ וועט זיך שלעכט, זעהר שלעכט ענדיגען.

וואָס פאַראַ שרעקליכער סוד איז דאָ, לעאָן דו בעהאַלסט עפּעס פאַר מיר.

— יאָ, פעריעלע איך בעהאַלט, אָבער איך מוז, איך קען דיר נאָך נישט זאָגען אַלץ וואָס דאָ איז פאָרגעקומען

פעריעלע איז אויפגעשפּרונגען פון אָרט, און אויסגעשריגען

— צי וואָס פייניגען זיך מיר ביידע, צו וואָס ליידען מיר, אַז מיר קענען נישט געהערען איינער צום אַנדערען מיט לייב און לעבען, מיט נשמה און האַרץ, צי וואָס זאָלען מיר ברענגען צו אומגליקען פאַר אונז ביידע, ווען מיר קענען דאָס בעצייטענס אויסמיידען ?

— דו ביזט גערעכט פעריעלע, האָט לעאָן, אָנלעהנענדיג זיין קאָפּ אויף די הענד, וועלכע זענען געווען אָנגעשפּאַרט אויפ׳ן טיש, דו ביזט גערעכט, איך מוז פון דיר אַוועקגעהען, דיך פריי לאָזען, איך זאָג דיר צו, איך שווער, אַז דאָס וועט זיין צום לעצטען מאָל, מעהר וועל איך נישט צוריקקומען, ווען אַפילו מיין האַרץ זאָל צושפּרונגען ווערען, דו ביזט צו טייער פאַר מיר, אַז איך זאָל דיך דאַרפען אַריינשלעפּען אין אַנ׳אומגליק, דיינע מעלות וואַרפען מיך איבער איינגאַנצען און איך האָב אַפילו נישט די חוצפה צו טרוימען וועגען אונזער אייביגער ליבע, איך געה אוועק, פעריעלע, אָבער איין זאַך בעט איך ביי דיר. פעריעלע זיי מיין פריינד, געדענק אָן מיר און זאָלסט דאָס שטענדיג וויסען, אַז איך האָב דיך שטענדיג געליבט, זעהר שטאַרק געליבט.

— יאָ, דו האָסט מיך געליבט, האָט פעריעלע געזאָגט שטיל, אַז מ׳האָט דאָס קוים דערהערט, איך ווייס וועגען דעם, איך ווייס.

— און דו ביזט גערעכט, ווען דו האַלסט, אַז אונזער צוזאַמענלעבען איז אַנ׳אומעגליכע זאַך, האָט לעאָן געזאָגט, גרייטענדיג זיך צום אַוועקגעהען, פולשטענדיג גערעכט, איך בין נישט ווערט דעם שטויב פון דיינע פיס, איך בין נישט ווערט דיין זונענדיגען בליק און דיין הימלישען שמייכעל.

פעריעלע האָט גאָרנישט מעהר גערעדט, נאָר געביסען מיט די ציין, דעם שפּיץ פון איהר שניי-ווייסען באַטיסטענעם טיכעלע, זי האָט לעאָנען נישט געקוקט אין די אויגען אַריין, אַזוי ווי זי וואָלט זיך פאַר עפּעס געווען געשעהמט, זי איז געווען ענטשלאָסען ביי זיך איינגאַנצען איבערצורייסען מיט לעאָנען, וויפיל זי זאָל דערביי נישט דאַרפען ליידען, וויפיל איהר האַרץ זאָל נישט וועהטאָגען און איהר נשמה זאָל נישט בענקען.

—איינמאָל מוז דאָס געשעהען, האָט זי זיך געטראַכט, און געוואַרט אויף דעם, וואָס לעאָן וועט איצט טון.

לעאָן איז צוגעגאַנגען צו פעריעלע, אָנגענומען זי ביים האַנד און אויסגעפּרעסט אויף איהר אַ לייידענשאַפטליכען קוש, פעריעלע האָט זיך נישט געווערט און געשטאַנען אַלץ אינדערוועלבער לאַגע.

— זיי געזונד פעריעלע, האָט לעאָן געזאָגט. און איז אַוועק.

(פאָרטזעצונג קומט).

אלגעמיינע פערזאמלונג פון „מארגענשטערן"

פרייטאג אוועגד איז אונטער'ן פארזיץ פון ה' יאסני פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער ארבייטער-ספארט-געזעלשאפט „מארגענשטערן".

דער טעטיגקייטס-באריכט, וועלכען עס גיט אפ דער סעקרעטאר ה' פרידמאן ווייזט ארויס א פרוכטבארע ארבייט פון „מארגענשטערן" אויפ'ן געביט פון דער פיזישער דערציהונג. לויט דעם באריכט צעהלט איצט די ארבייטער-ספארט-אינסטיטוציע איבער 250 מיטגלידער. 200 זענען אקטיוו טעטיג אין דער ספארט-ארבייט.

דער הויפט-געביט פון דער מארגענשטערן-ספארט-ארבייט איז גימנאסטיק, אין דורכשניט פערנעהמען זיך מיט גימנאסטיק 180 ספארטלער, וועלכע זענען פערטיילט אין 11 גרופען: 4 מענער-גרופען, 5 פרויען-גרופען, 1 שילער-גרופע און 1 קינדער-גרופע.

מיט די דאזיגע גרופען פיהרען אן א אינסטרוקטארען-קאלעגיום פון 7 פערזאן, וועלכע זענען אויסגעוואקסען און זיך אנטוויקעלט פון די אייגענע מארגענשטערן-רייהען. דער אינסטרוקטארען-קאלעגיום פיהרט א זעלבסטבילדונגס-טעטיגקייט שטעהט אין פערבינדונג מיט דייטשע ספארט-פערלאגען, וועלכע באזארגען די אינסטרוקטארען מיט די נייעסטע פאכמענישע ספארט-ליטעראטור. די אינסטרוקטארען, וועלכע גיבען אפ א סך צייט און מיה פאר דער פיזישער אויסבילדונג פון די מיטגלידער בעקומען דערפאר נישט קיין שום באלוינונג.

די ספארט-אונטערנעהמונגען פון מארגענשטערן: דער סורן-פעסט, זומער אין העלענאוו און דער גימנאסטישער פריהמארגען אין פילהארמאניע זענען אדורך מיט אויסערגעוועהנליכען ערפאלג. בעזונדער דער גימנאסטישער פריהמארגען, וועלכער האט בעקומען אנערקענונג פון ספארט-פאכמענער.

אין דעם באריכטס-יאהר האט די פערוואלטונג פון מארגענשטערן געמאכט באמיהונגען אויפצולעבען אויך אנדערע געביטען פון ספארט. עס איז געשאפען געווארען א פוסבאל-סעקציע, וועלכע האט געשפילט אויף מייסטערשאפט אין קלאס „צ". פערהאן א פינג-פאנג-סעקציע און א סעקציע פאר ספארט שפילען. קארב-באל א. אנד.

די לאדזער אפטיילונג פון „מארגענשטערן" האט זיך אויך באטייליגט אין דער ווינער ספארט-אלימפיאדע. אין דער רעפרעזענטאנץ אויף דער אלימפיאדע זענען געווען פערטראטען 4 מיטגלידער פון לאדזער מארגענשטערן, א חוץ אין דער רעפרעזענטאנץ האבען אויך א גרעסערע צאהל מיטגלידער פון „מארגענשטערן" געווען אויף די ווינער ספארט-ארויסטריטען.

די ארבייטער ספארט-אינסטיטוציע זארגט אויך פאר דער קולטורעלער אויסבילדונג פון איהרע מיטגלידער, צו דעם צוועק איז טעטיג א קילטור און טוריסטיק-סעקציע, וועלכע ארגאניזירט אויספלוגען אין פאבריקען און אונטערנעהמונגען, אָרדענט איין פארלעזונגען און שמועסען. ביים ביים מארגענשטערן איז טעטיג א קלוב. ווי די מיטגלידער קאנען זיך צוזאמענקומען פערבריינגען די פרייע צייט אין אנ'אנגענעהמער היימישער סביבה.

די קולטור-און טוריסטיק-סעקציע האט לעצטענס זיך פערשטענדיגט מיט א גאנצע רייהע קינאס, וועלכע גיבען הנחה-בילעטען פאר די מיטגלידער פון מארגענשטערן. עס גרייט זיך אויך א גרעסערער אויספלוג נאך ווארשא, וואו עס וועלען בעזוכט ווערען א רייהע מערקווירדיגקייטען, און היסטארישע ערטער פון אונזער הויפט-שטאט.

עס זענען געמאכט געווארען פרובען איינצושטעלען א ריטמיק-סעקציע. נאר אזוי ווי דאס איז פערבונדען מיט גרעסערע אויסגאבען איז ביי דער איצטיגער קריטישער צייט אביסעל שווערליך דאס געבוירען ווערען פון דער סעקציע.

מארגענשטערן איז אויך א מיטגליד אין קריין-פוסבאל-פערבאנד, אין פינג-פאנג-פערבאנד און אין פערבאנד פאר ספארט-שפילען.

נאך דעם בעריכט איז פארגעקומען א זאכליכע דיסקוסיע, אין וועלכע עס האט זיך אויך בעטייליגט דער עהרען-פארזיצער פון דער אינסטיטוציע ראטמ. פאזנאנסקי לסוף איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, וועלכע דריקט אויס אנערקענונג און דאנק דער אפטרעטענדער פערוואלטונג.

אין דער נייער פערוואלטונג זענען אריין ב. גרונדמאי, ל. פרידמאן, ד. הלער, ליאביא יאסקאוויטש, קושמירסקי, וויינבערג, גרינבוים, יימאי. אין דער רעוויזיר-קאמיסיע: בערטא וויגאנד, פאלא פאסאלסקא און משה גרינבערג.

שטרייקענדע זייד-ארבייטער דעמאנסטרירט פאר'ן לאקאל פון פאבריקאנטען-פעראיין

נעכטען מיטאג-צייט האבען אויף מאניושקיגאס פאר'ן לאקאל פון פאבריקאנטען-פעראיין זיך פערזאמעלט א גרעסערע צאהל ארבייטער, וועלכע האבען געמאכט פיינדליכע אויסרופען געגען דעם פעראיין.

די מאניפעסטירענדע זענען געווען שטרייקענדע זייד-וועבער וועלכע האבען אויף דעם אופן אויסגעדרוקט זייער פראטעסט געגען די פאבריקאנטען, וועלכע ווילען נישט נאכקומען זייערע פאדערונגען.

דער שטרייק פון די זייד-וועבער דויערט שוין די זעקסטע וואך אויף א פערזאמלונג פון די שטרייקענדע איז בעשלאסען געווארען נישט אפצוטרעטען פון די ארויסגעשטעלטע פאדערונגען.

קאנצערט פון יודישען מוזיק-פעראיין „שיר"

אין קורצען טרעט ווידער אויף אין פילהארמאניע דער כאר פון דעם פריאהרען ענטשטאנענעם מוזיק-פעראיין „שיר" אונטער דער בעניטער לייטונג פון פראפ. ישראל פייוישים מיט א זעהר אינהאלטסרייכען פראגראם פון קלאסישע מוזיק און פאלקסלידער.

אין די סאלא-נומערן נעמט אויך אנטייל דער בעקאנטער אויבערקאנטאר ה. ל. בארנשטיין פון ווארשא, וועלכער האט לעצטענס געזונגען פאר'ן פוילישען ראדיא.

גנבות

פון קארידאר פון יעקב זייגעלטער אויף קאמיענא 5 האט מען ארויסגע'גנבעט א פעלץ פאר 2,500 זלאטי.

ביי עווגעניע גאברישאק האט מען ארויסגעגנב'עט א בייטעל מיט 350 זלאטיס.

ביי בעגינענדער פערקאלכונג פון בלוט-געפעס

פיהרט דער געברויך פון נאט'ירליכען בימערוואסער

Franciszka Józefa

צו א רעגעלמעסיגער שטוהל-ענטלערונג און ארויסצוגנג פון הויכען בלוט דרוק. צו בעקומען אין אלע אפטייקען סקלאד-אפטעקען.

הזמן קצר

דעריבער איילט אייך און קויפט א לאס צו דער 1-טער קלאס אין דער בעוואוסטער מזל'דיגער קאלעקטור פון

F. BRAJTSZTAJN
PIOTRKOWSKA 14

וואו עס זענען שוין פיל מענשען גליקליך געווארען. די ציהונג קומט פאר שוין די וואך דעם 19-טן און 20-טן נאוו.

ביידע יובילערען-צעכען ווערען פעראייניגט

נעכטען אוונד איז פארגעקומען א זיצונג פון ראט פון די צעכען, פאלודניאווא 4.

עס איז פעסטגעשטעלט געווארען די פעראייניגונג פון ביידע יובילערען-צעכען.

אין משך פון 3 וואכען דארף געוועהלט ווערען די אלגעמיינע פערוואלטונג פון דער פעראייניגונג. ביז זונטאג דארף דער נייער צעך צושטעלען די סטאטוטען דעם פרעזידיום פון ראט, און די פערוואלטונגען פון די איצטיגע צעכען דארפען צושטעלען רעזיגנאציע-בריף.

טעאטער-רעפערטואר

יודיש קאמעראל-טעאטער קרבנות פון ליבע.
פויליש טעאטער — „די אויספארשונג"
קאמעראל-טעאטער — „האו—האו"
פאפולארני — וויקטאר און איהר הוזאר
קאקטאיל — וואס אמאל בעסער

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, ד. 17. נאוועמבער

11,58 צייט-סיגנאל, 12,10 גראמאפאן, 3,50 פראגראם פאר קינדער, 4,10 פארלעזונג, 4.20 פארלעזונג, 5,10 פארלעזונג, 5,35 קאנצערט, 6,30 פערש'דענעס, 7.15 קאמוניקאט פון לאדזער האנדעלס-קאמער, 7,30 רעפערטואר, 7,45 ראדיא-פרעסע, 8,00 פעליעטאן, 8,15 קאנצערט, 9.45 פאסטקעסטעל, 10,00 קאמעראל-קאנצערט, 10,30 קאמוניקאטען, 10,40 לייכטע מוזיק.

די קאלעקטור, וועלכע איז אנערקענט אלס די גליקליכסטע

ווי בעקאנט, רעדט מען איבעראל וועגען דעם אונגעוועהנליכען גליק פון דער קאלעקטור ס. יאטקא אין לאדז. עס איז אינטערעסאנט, ווי אזוי דאס רוב שפילערס פון דער מלוכה-לאטעריע זענען בעקומען צו דער זעלבער איבערצייגונג. אויף דעם איז לייכט צו געפינען אנ'ענטפער. יאהר יעהרליך פאלען אין דער דאזיגער קאלעקטור גרעסערע און מיטעלע געווינסען. וועלכע בעגליקען די קליענטען פון דער דאזיגער פירמע. מען דארף בעמערקען, אז אין דער קאלעקטור פון ס. יאטקא זענען שוין בעפאלען אזעלכע אימפאנירענדע געווינסען ווי זל. 415,000, 75,000, 70,000, 50 א.א.וו. דעריבער איז קיין וואונדער נישט, אז צו דער 1-טער קלאס פון דער 24-טער מלוכה-לאטעריע קויפט יעדער א גליקליך לאס אין דער קאלעקטור פון ס. יאטקא.

ער נעהמט כסדר נדבנים און דערפאר איז ער געגאנגען אין טורמע

(2) די פאליציי האט אין פיעטריקאוו ארעסטירט א געוויסע קארל שולץ, וועגען וועלכען ס'זענען אנגעקומען כסדר'דיגע מעלדונגען, אז ער נארט אום ביי מיידלעך געלד, צוזאגענדיג מיט זיי חתונה צו האבען.

שולץ איז שוין עטליכע מאל געשטאנען פאר'ן געריכט אנגעקלאגט אין עטליכע מאכינאציעס נאר ער איז שטענדיג בעפרייט געווארען, ווייל די מיידלעך האבען זיך געשעהמט און מורא געהאט אויסצוזאגען.

עהערגעכטען איז אין דער פאליציי אנגעקומען א מעלדונג וועגען א נייעם שווינדעל פון שולץ'ן אויף א סומע פון 2000 זלאטעס, וועלכע ער האט גענומען א קאנטא דעם נדן פון א פיעטריקאווער מיידעל. שולץ איז אריינגעזעצט געווארען אין טורמע.

דעם סטרוזש'ס זוהן גיט דעם לאקאטאר מיט א פרענטאיבערן קאפ

און בעקומט דערפאר א יאהר תפיסה

(2) דעם 5 סעפטעמבער איז אויף ראקאטשינסקא 16 געקומען צו א געשלעג צווישען דעם סטרוזש יוזעף סלופצקי מיט'ן לאקאטאר פאוועל טשעפאלקאווסקי. בעת'ן געשלעג איז אנגעקומען דעם סטרוזש'ס זוהן יוזעף און דעם לאקאטאר דערלאנגט מיט אנ'אייזערנעם פרענט איבער'ן קאפ. פון דאן אן האט דער לאקאטאר אנגעהויבען ליידען אויף עפילעפטישע אנפאלען.

נעכטען איז דער שלעגער פערמשפט געווארען צו א יאהר תפיסה, פערטוישענדיג אויף אויסבעסערונגס-הויז.

מרדכי בן יחזקאל

מאריא'ס סוד

ווי אזוי די קריסטליכע יתומה איז געווארען די פרוי פון ארייכען פרומען יודען אין פראג

(א פאלקס-מעשה)

ה.

און פאוועל איז אוועקגעגאנגען פון דעם שטערען-זעהער מלא שמחה און פול מיט האפענונג, און גלייך זיך געלאזען צו דער גרויסער שטאט פראג.

קומענדיג אין פראג, איז ער באלד צוגעגאנגען אין א שענקעל, זיך אביסעל אפגערוהט פון שווערען וועג. געגעסען און געטרונקען, און דערנאך זיך געלאזען געהן איבער די גאסען פון פראג, צו געפינען דעם שטערען-זעהער. און אזוי געהענדיג, איז פאוועל פערבלאנדזשעט און איז אריין אין יודישען קווארטאל. געהט ער אזוי און בעקוקט די גרויסע געשעפטען, קוקט אריין דורך די טירען און פענסטער צו זעהן די סחורה, און אזוי גייענדיג, איז ער פערביי דער קראם פון ר' משה און זיך אוועקגעשטעלט בעקוקען די אויסגעשטעלטע סחורות. חנה איז געזעסען און ארויסגעקוקט אויפ'ן גאס. מיטאמאל זעהט זי, ווי פערביי דער קראם איז פערבייגעגאנגען עמיץ, וואס איז זעהר ענליך געווען צו פאוועלען. זי האט זיך זעהר דערשראקען, איז באלד צוגעגאנגען צום פענסטער זעהען, אפשר האט זי א טעות. האט זי איהם טאקע באלד דערקענט. ער איז כמעט ווי גארנישט אנדערש געווארען פון דאן. זינט זי איז פון איהם אנטלאפען.

טראכט זיך חנה: „איך וועל פרובען נאכגעהן נאך איהם אין געהיים, זעהן, וואס ער טוט דא, און זעהן, צו ווענען ער געהט". האט זי זיך באלד אנגעטון, ארויס אויפ'ן גאס און גענומען איהם נאכגעהן. ער האט אויף איהר א קוק געטון, אבער איהר נישט דערקענט, ווייל זי איז גאנץ אנדערש געווארען, זינט זי איז אוועק פון איהם, און זעהט אויס ווי אנ'אמת'ע יודישע פרוי. געהט זי אזוי הינטער איהם און זעהט, אז ער געהט צו דעם שטערען-זעהערס הויז, האט זי זיך זעהר דערשראקען, ווייל זי האט פערשטאנען, אז ער געהט צו איהם, כדי צודערוויסען זיך, וואו זי איז. און אויב דער שטערען-זעהער וועט אויסגעפינען, וואו זי וואוינט, וועלען דער מאלט אנקומען אויף איהר, אויף איהר מאן און קינדער גרויסע צרות. ווייל לויט די דינים פון לאנד טאר קיין קריסט נישט ווערען קיין יוד, און ווער עס איז עובר אויף דעם געזעץ, משפט מען איהם מיט דער גאנצער פאמיליע צום טויט, איז זי באלד אוועקגעגאנגען צו דעם גרויסען גאון הרב הצדיק הקדוש מהר"ל, דעם ראש בית-דין פון פראג, און זי האט צו איהם אזוי געזאגט:

— איך דארף מיט אייך, רבי, עפעס רעדען בסוד.

האט איהר דער רב געענטפערט:

— דערצעהל מיר, מיין טאכטער, אלץ, וואס עס ליגט ביי דיר אויפ'ן הארצען. האב נישט קיין מורא, און דער רבש"ע וועט דיר שוין העלפען.

האט חנה געעפענט פאר איהם איהר הארץ און האט אלץ אויסדערצעהלט, וואס מיט איהר האט פאסירט פון קינדווייז אן, זינט עס זענען ביי איהר אפגעשטארבען דער פאטער און מוטער, ביז דעם לעצטען מאמענט, און זי האט ביי איהם געבעטען אנ'עצה, ווי זי זאל זיך ראטעווען מיט דער פאמיליע איהרער. און דער גאון האט איהר אזוי געענטפערט:

— היינט זאלסטו נישט מורא האבען פאר'ן שטערען-זעהער, ווייל היינט ביי דער נאכט וועט דער הימעל זיין בעדעקט מיט וואלקענס און ער וועט קיין זאך נישט זעהען, געה זיך אהיים בשלום און מארגען זאלסטו קומען ווידער צו מיר, איך וועל דיר אנ'עצה געבען, וואס דו האסט צו טון.

און חנה איז אוועק אהיים. די נאכט האט זי, פערשטעהט זיך, נישט געקענט איינשלאפען און זי איז געווען פול מיט פחד און מיט אימה. און באלד איבערמארגען איז זי ווידער אוועקגעגאנגען צום רב, הערען די עצה, וואס ער וועט איהר געבען. און זי איז ווידער צוגעפאלען צו איהם מיט א געוויין:

— האט רחמנות אויף אונז, רבי, דערבארעמט זיך אויף אונזער משפחה. עס זאלען נישט אומקומען פיר יודישע נפשות, ווייל אין א גרויסער צרה געפינען מיר זיך. דער שטערען-זעהער לויערט דאך איצט אויף אונז אלעמען".

און דער רב האט איהר אזוי געענטפערט:

— ס'איז פאראן איין עצה ניצול צו ווערען פון דעם שטערען-זעהער, דיין גוף וועט ער דאן זעהן, אבער נישט דיין נשמה, געה באלד א היים און מאך זיך, אז דו ביזט קראנק, און ווען די ווייבער וועלען קומען דיך מבקר חולה זיין, זאלסטו זיי זאגען, אז דו ווייסט א סגולה בדוקה צו דער קראנקהייט. מען דארף נעהמען ערד פון א קבר, און עס אוועקלייגען צוקאפענס, און דער וועהטאג וועט באלד איבערגעהן און דו וועסט באלד געזונד ווערען".

חנה איז באלד אהיימגעגאנגען און געטון, אזוי ווי דער רבי האט איהר געהייסען, די ווייבער זענען באלד געקומען איהר מבקר חולה זיין און זי האט זיי געזאגט וועגען דער סגולה. און באלד איז איהרע א פריינדין געגאנגען צום בית-עולם, געבראכט ערד פון איהר פאטערס קבר, כדי זוכה צו זיין, צו דער גרויסער מצוות מתיר צו זיין א מענשען, ווי זי האט געבראכט די ערד, האט חנה באלד אריינגעלייגט די ערד אין א קליין זעקעלע עס געלייגט צו זיך צוקאפענס און איינגעשלאפען.

עס איז אנגעקומען די נאכט, דער הימעל איז קלאר געווארען. די שטערען האבען ארויסגעקוקט איז דער שטערען-זעהער ארויסגעגאנגען אויפ'ן גאס צו דערפיהלען פאוועלס בקשה. קוקט ער אזוי אויף אלע זייטען און זאגט צו פאוועלען:

— דו האסט שוין פערזוימט, מיין פריינד ווען דו וואלסט געקומען צו מיר אביסעל פריהער, וואלט איך געטראפען, וואו זי וואוינט, איצטער אבער איז צו שפעט, ווייל דיין פרוי מאריע איז גאר נישט לאנג מיט א פאר שעה צוריק געשטארבען. איך זעה איהר, ווי זי ליגט מיט'ן פנים ווי אלע מתים, און אונטער איהר קאפ איז א זעקעלע ערד, לויט דעם יודישען מנהג.

מיט גרויס וועהטאג האט פאוועל אויסגעהערט די ווערטער פון שטערען-זעהער. און פול מיט יאוש האט ער פערלאזען פראג און אוועק צוריק צו זיך א היים.

(סוף).

מיט 25 פּראָצענט ביליגער ווי איבעראַל!

דאַמען = און הערען = פּעלצען

ווי אויך אַלע איינצעלנע פּעלצכלעך

איך אַ רייכען אויסוואַהל מיט גוטע בעדינגונגען אין פעלץ = וואַרען = געשעפט

I. SZWARCMAN

Warutowicza 42, tel. 166-31

בעמערקונג: קיין שום פיליאַס בעזיץ איך נישט.

מעבעל

גאַנצע קאָמפּלעטען ווי אויך איינצעלנע —מעבעל-שטיקער— פון די שענסטע אויסלענדישע העלצער צו קאָנקורענץ-פּרייזען

—איז צו בעקומען— אין מעבעל-געשעפט **סטיל** נאַרוטאָוויטש 4 טעל. 26=190

פּראַנטוואָרטליכער אינהאַבער י. לובניצקי

קומט און איבערציגט אייך!

יעדער איינציגער האָט זיך אי־בערצייגט, אַז פאַר

מעבעל

דיוואַנעס, פעלצען, נייה-מאַשינען, גאַרדעראָבען או"וו צאָהלט די העכסטע פּרייזען

א. ווייצמאַן שענקעוויטש 23

טעלעפאָן 00=191.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

REZINOTRUST

וויכטיג פאַר לאָדז

און דער פּראָווינץ!

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט דער ג. קונדשאַפט, אַז אונזער לאַגער אין לאָדז, פּיעטריקאָווער 40, רינקע אָפ׳ציינע, פּאַרטער א. פ.

SKŁAD KOMISOWY

Przedsięb. Handlowe „REZYNA"

איז פערזעהען מיט אַ רייכען אויסוואַהל פון זעמט־ליכע קאַלאָשען און באָטעז פון דער פירמע

„REZINOTRUST"

צו מעסיגע פּרייזען מיט אַכטונג

Przedsięb. Handl. **„REZYNA"**
Łódź, Piotrkowska 40
tel. 145-32.

עלטערן!

פערשרייבט אייער קינד וואָס לערנט אין אַ **פּוילישער שולע** אין דעם איינ־ציגען מוסטערהאַפטען רעליגיעזן בית ספר

„תורה-ודת"

פל. וואָלבאָרסקי (נייע שטאָט) **6**

דאָס לעהר-פּראָגראַם פון תורה ודת" נעמט אַרום אַ קורס פון אַלערליי למודי קודש (עברי, חומש, רש"י, נ"ך, משנה, תלמוד) העברעאישע שפּראַך, יודישע געשיכטע א.ז.וו. און אַלעס וואָס אַ יודיש קינד דאַרף צו וויסען, דאָס לעהר-פּערזאָנאַל בע־שטעהט פון די בעסטע פּעדאַגאָגישע קרעפטען. ס׳ווערען אָנגענומען נייע שילער פון 5 ביז 14 יאָהר, צוליב׳ן קריזיס הנחה-פּרייזען

Doktór Łagunowski
Piotrkowska 70
i róg Traugutta
Tel. 181-83
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych
Leczenie światłem: promeniami Roentgena i lampą kwarcówą.
Przyjmuje od 8[30] do 10[30] rano, od 1-ej do 2[30] pp od 6 do 8[30] w., w niedzielę i święta od 10 do 1-ej. Dla pań oddzielna poczekalnia

---

Dr. med.
Haltrecht

ספעצ. אַרצט פאַר הויט און געשלעכטס-קראַנקה., נעהמט אָן פון 8—9.30 פריה פון 1- 2 נאָכמיטאָג און פון 6 ביז 9 אָוונד.
זונטאָג פון 9 ביז 1 בייטאָג.
פּיעטריקאָווער 10
טעל. 245-21.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען.

Dr. med.
W. Eychner

גינעקאָלאָג-אַקושער
11 זגערזשער 11
טעלעפאָן 134-72
נעמט אָן פון 3—4 נאָכמ.
און פון 7 — 9 אָוונד.

Samochody
i motocykle używane.
Kupno, sprzedaż, komis, zamiana.
Agencja-Aotu
Gdańska 82 tel. 189-28

ENGLISH

זאַראָנפענגער און פאָרט־גע־שריטענע. קאָנווערסאַ־ציע, ליטעראַטור
צו צוגענגליכע פּרייזען
ערטיילט אַ פעהיגער פּע־דאַגאָג. — אָפּפרעגן אין אַדמיניסטר. פאַר „Mir"

[illegible]

קינאָ-טעאַטער

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט און פאָלגענדע טעג!

מעכטיגע עראָטישע דראַמע, וואָס איז אַדורכגעגאַנגען גאַנץ אייראָפּא מיט׳ן גרעסטען טריומף א. נ.:

„איהר בחור׳ל"

100-פּראָצ. קלאַנג-רעדעוודיגער פילם אין דער טשעכישער שפּראַך.

אין די הויפּטראָלן:

MAGDA SONJA און דער 8-יעהר׳ג/ר **JAŚ FEHER** איהר זוהן, און **JAROSŁAW KOCJAN** בערימט. טשעכ. פידעל-שפּילער

נעכסטער פּראָגראַם: **RIO RITA**

אָנהויב אין נעוו. טעג 4 נאָכמ. שבת, זונטאָג 12 בייטאָג.

בעקאַנטמאַכונג.

דאָס שרייב=מאַשינען = געשעפט

ADOLF GOLDBERG

איז געוואָרען איבערטראַגען אויף **פּיעטריקאָווער 91** טעל. 54=137

שרייב=מאַשינען ♦ שרייבמאַשינען=
רעכענמאַשינען ♦ אבשריפטען
זעמטל. צובעהערע ♦ אונטערריכט

ערמעסיגטע פּרייזען! רעפּעראַטור- ווערקשטאַט. ערמעסיגטע פּרייזען!

זיכערע הילף און אַ רפואה

אהן אַ אָפּעראַציע, אָן בלוט, אהן אַ מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאַר קראַנקע אויף קילעס פאַר מענער ווייבער און קינדער, פערשידענע קאַליקעס אין גוף פאַר הויקערס און פיס

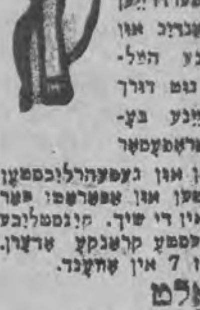

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראָך ווערט גרויס אַזוי ווי אַ מענשען-קאָפּ, אָדער אַזוי ווי אַ וואַסער-קאַן און עס פעלט אַריין אין דעם פוס און דער קראַנקער איז אין אַ גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטאַרבט. ספּעציעל גוטע הייל-באַנדאַזשען אויסגעצייכנט גוט דורך גרויסע פּראָפעסאָרען מיט מיינע בע־האַנדלונג און פון דייטשע פּראָפעסאָר

דאָקטאָר בראָכי רעטוננג. בעזונדערע. זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטען בראָך. אויך פאַר הויקערס לייטענדען מיט הייל-גאָרסעטען און אפּאַראַטן פאַר פערקרומטע פיס און פּלאַטפוס ספּעציעלע איינלאַגען אין די שיך. קינסטליכע געמענע פיס און הענד, געמענע וואַקען פאַר די גרעסטע קראַנקע אָרצן. ספּפּשאַנגס פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוונד.

אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונ־בעדינגט נויטיג. דיפלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזי־טעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר באַראַנאָוו, פּראָפ. דר. י. מאָ־רישלער, פּראָפ. ד"ר בר. קיעלאַנאָווסקי און אויך אַנדערע.

מיר נעהמען אויך אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאַנק דעם גרויסען ספּעציאַליסט ה׳ דיר. י. ראַפּאַפּאָרט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקא 10 (פראָנט, פּאַרטער) פאַר בעפרייען מיך פון אַ זעהר געפעהרליכער ברוך-קראַנקהייט, אויף וועל־כער כ׳האָב געליטען אַ סך יאָהרען. ס׳האָט מיר געדראָהט אַ גרויסע געפאַהר היינט, אָבער מיהל איך מיך פערזיכערט געגען דעם אומגליק. אלס צייכען פון דער דאַנקבאַרקייט דריק איך אויס מיין עפענטליכען דאַנק

(—) K. Drelich,
ul. Napiórkowskiego Nr. 88.

הקליינע אַנאָנסען

פּרייז פון אַנאָנס ביז 15 ווערטער נור 1 זל.

אַ לערן-יונגעל געגען באַלדיגער צאָלונג ווערט גע־זוכט אין טישלער-ווערקשטעל פּיעטריקאָווער 115 באָרנשטיין.

אַ פריזיער-אַנשטאַלט מיט אַ וואוינונג איבער־צוגעבען. ערפאַהרען ביי שימבאַר, קיליגסקיעגאָ 171

לאָקאַלען

אַנ׳אָרט צו שלאָפען קאָן בעקומען איינער אָדער עטליכע יונגעלייט געגען מאָנאַטליך. נאַרוטאָוויטשאַ 4, אויפ׳ן הויף, אָפיצינע 1. שטאָק, ביי נ. סעגאַל.

אַ געוועלב צו פערמיטען ווסכאָדניאַ 22, ביי אוניקאָווסקי.

ביליג צו פערמיטען אַ צימער פאַסענד פאַר אַ דאַמען-שניידערין אָדער ביוראָ ביי פישאָף, פּול־באַצנאַ 9 אויך אויספערקויף פון פערשידענע מאַ־לער-שאַבלאָנען.

3 קעלערס אויף קויהלען געאייגנעט אויך אויף אַ פאַבריקעל איז איבערצוגעבען, נאָוואָמיעיסקא 21 אין פוטער-געוועלב אויפ׳ן זעלבען הויף.

צו דינגען און פערדינגען פערשידענע וואוי־נונגען אין אַלטע און אין נייע הייזער מיט אַלע בעקוועמליכקייטען אויף מאָנאַטליכע דירה-געלד. גע־וועלבער, געשעפטס- און פאַבריקס-לאָקאַלען. מעבּ־לירטע צימערען, הייזער, ווילעס, פּלעצער פון פער־שידענע פּרייזען. יעדער קויפט און פערקויפט. נאָר דורך דער ביוראָ „לאָקום", וואָס ערלעדיגט פּינקטליך און סאָליד. אינהאַבער יוסף קאַרמעסער און קאָמפּ. אינפאָרמאַציעס אָהן בעלוינונג. פּיעטריקאָווער 62, פראָנט 2. שטאָק, טעל. 15-166 טעטיג פון 8 פריה ביז 8 אָוונד.

פערשידענעס

אַ לעש – אַפּאַראַט (מינימאַקס) אין גוטען צו־שטאַנד פּרייזווירדיג צו פערקויפען, פּאָמאָרסקאַ 47.

כ׳זוך אַ שותף צו אַ לאַנגיעהריג איינגעפיהרט געשעפט אין דער בעסטער לאַגע מיט 2000—3000 דאָלאַר. אָפּפרעגן אין אַדמיניסטראַציע אונטער „סאָליד".

השבת אבדה. כ׳האָב פערלוירען אַ פּאָרטפעל מיט פאָטאָגראַפיעס, פערשידענע דאָקומענטען און אַ פּאַס אויפ׳ן נאָמען פון נטע נאָוואַר, זשעראָמסקיעגאָ 4, אַלע דאָקומענטען האָבען פאַר קיינעם קיין שום ווערט נישט. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען געגען בעלוינונג אָפּצוגעבען צו נאָוואַר, זשעראָמסקאַ 4.

האָט רחמנות !! געכטען האָב איך פערלוירען אַ וויזע, אַ פּאַס און אַ מעטריקע אויפ׳ן נאָמען טויבע ליכטענשטיין, וואוינהאַפט מלינאַרסקאַ 2, (ביי שלמה ווינראַך), דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען רחמנות צו האָבען און מיר עס אָפּצוגעבען, ווייל די וויזע איז אויסגעשטעלט אויף מיטוואָך דעם 18-טען נאָוועמבער 1931 אַוועקצופאָהרען נאָך בעלגיען, די דאָקומענטען האָבען פאַר קיינעם קיין שום ווערט נישט.
טויבע ליכטענשטיין וואוינט ביי וויינ־ראַך, מלינאַרסקאַ 2.

„SANATO"

כירורגיש=וועכנעריז-אַנשטאַלט

אַגראַרנאַ 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאַס

גינעקאָלאָגיש-וועכנעריז-אַבטיילונג

ד"ר מעד. ש. אייגער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד רייטלער-סוריאַנסקאַ ד"ר מעד. וו. אייכנער

פּרייז פון אַ געבורט

אין 2-טען קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פּאַלאַסאָוו
כירורגישע אָפּטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאַנטאָר

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

זאַוואַדזקאַ 1.

נאָר פאַר ווענערישע, הויט-קראַנקה. און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויסטלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָ־לאָגישע און נערוועז-קראַנקהייטען. קוואַרץ=לאַמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט לאַסמעטיק.

— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונד. — —
פון 11 ביז 12 בייטאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען
זונטאָג, פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— בעזונדערע וואַרטע-צימער פאַר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

אַבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז – 5 זל. אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ 6—7 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד – 8 זל.
פאַר׳ן אינהאַלט און טערמינען די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך
די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער ווייס 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 . . . . 60— . . . . 4 .
נאָכ׳ן טעקסט—12 . . . . 18— . . . . 8 .
[illegible] 50 [illegible] 100 [illegible] 10 גר. אַ וואָרט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kastman